

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Μελέτη ενοποίησης σημείων ενδιαφέροντος και ανάπλασης της
περιοχής πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών

Δημήτριος Θ. Γόγολος

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Δρ. Παπαφωτίου Μαρία, Καθηγήτρια ΓΠΑ

ΑΘΗΝΑ
2020

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Μελέτη ενοποίησης σημείων ενδιαφέροντος και ανάπτυξης της
περιοχής πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών

"Study on the regeneration of the area surrounding the Archeological
Museum of Patras and the integration of points of interest"

Δημήτριος Θ. Γόγολος

Εξεταστική Επιτροπή:

Δρ. Παπαφωτίου Μαρία, Καθηγήτρια ΓΠΑ (επιβλέπουσα)
Παρασκευοπούλου Αγγελική, Επίκουρος Καθηγήτρια ΓΠΑ
Βισίλια Άννα-Μαρία, Επίκουρος Καθηγήτρια NDSU

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ως εξέλιξη της συμμετοχής της σε πανελλήνιο διαγωνισμό ιδεών, η εργασία αυτή, προσεγγίζει σε μεγαλύτερη κλίμακα πλέον το θέμα της ενοποίησης σημείων ενδιαφέροντος περίξ του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών.

Η περιοχή μελέτης καλύπτει μια έκταση 183 στρεμμάτων περίπου και εντοπίζεται στη βόρεια είσοδο της πόλης της Πάτρας. Πυρήνα της περιοχής αυτής αποτελεί το νεόδμητο Μουσείο, που φιλοξενεί αξιόλογα ευρήματα από την περιοχή της Αχαΐας τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα της αρχαιότητας από το 3000 π.Χ. έως τον 4ο αι. μ.Χ.. Το Μουσείο βρίσκεται επί της Νέας Εθνικής Οδού Πατρών - Αθηνών, σε μια περιοχή που τη συνθέτουν ετερόκλητα στοιχεία και χρήσεις. Το Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας, η παλιά Γεωργική Σχολή, η Ρωμαϊκή Γέφυρα και η υπό προστασία παραρεμάτια ζώνη του ποταμού Μείλιχου, μπλέκονται σε ένα περιαστικό τοπίο με οικιστικό χαρακτήρα, ημιδασώδεις εκτάσεις, υπερτοπικό εμπόριο, αδόμητους και παραμελημένους χώρους και πρόχειρες κατασκευές. Παράλληλα, το έντονο όριο της Ν.Ε.Ο. περιορίζει σημαντικά το Μουσείο κάνοντάς το σχετικά «εσωστρεφές» και αποκομμένο από τον αστικό ιστό.

Σκοπός της μελέτης είναι η ανάδειξη του Μουσείου και η σύνδεση των σημείων ενδιαφέροντος περίξ αυτού, μέσω της δημιουργίας ενός Πολυθεματικού Πάρκου που θα προσελκύει τον επισκέπτη. Υπό το πρίσμα της αρχιτεκτονικής τοπίου και με τη συνδρομή πολεοδομικών και αρχιτεκτονικών εργαλείων, σχηματίστηκαν 20 σημεία παρέμβασης ή διαχείρισης της περιοχής που συνθέτουν την τελική ανάπλαση.

Εξέχουσα σημασία, έχει η υπογειοποίηση της Ν.Ε.Ο. σε καίριο τμήμα της περιοχής παρέμβασης, που θα επιτρέψει την πρακτική σύνδεση τόσο των σημείων ενδιαφέροντος μεταξύ τους, όσο και του Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών με τον ευρύτερο αστικό ιστό. Η επέκταση του δημόσιου χώρου συνεχίζεται με τμηματικές πεζοδρομήσεις όμορων δρόμων που παραλαμβάνουν τον πεζό επισκέπτη ή τον ποδηλάτη και τον διοχετεύουν στις διαδρομές της καθαυτό ανάπλασης. Μια κεντρική, σημαίνουσα διαδρομή και μια δευτερεύουσα, διατρέχουν ανοιχτούς χώρους με σκληρά υλικά και φυτεύσεις στο κυρίως μέρος του Πάρκου, ταυτίζονται στο βόρειο τμήμα του Μουσείου, διατρέχουν την ημιδασώδη έκταση της περιοχής μελέτης και καταλήγουν στην παραρεμάτια ζώνη του ποταμού Μείλιχου. Εκεί, ο επισκέπτης θα συναντήσει το νέο κήπο της βίλας Φέγγου και τη νέα διαμορφωμένη πλατεία Ρωμαϊκής Γέφυρας.

Τα σχεδιαστικά εργαλεία της μελέτης, εμπλουτίζονται με μορφολογικά στοιχεία που παραπέμπουν στην αρχιτεκτονική του ίδιου του Μουσείου, καθώς και με τη χρήση σκληρού και φυτικού υλικού. Τα μεν σκληρά υλικά (χυτό τσιμέντο, τσιμεντόπλακες, σκοτίες δαπέδου κ.α.) προσδίδουν μια μινιμαλιστική διάθεση στο τοπίο και αναδεικνύουν την κλίμακα της ανάπλασης, το δε φυτικό υλικό είτε συνοδεύει τις διαμορφώσεις με ρυθμικότητα (δεντροστοιχίες και παρτέρια φυτεύσεων), είτε πλαισιώνει και αναδεικνύει τοπόσημα και χώρους στάσης (χλοοτάπητας, δέντρα εντυπωσιασμού), είτε υπακούει και «μιμείται» τη φυσική βλάστηση στα σχηματιζόμενα αλσύλλια και την παραρεμάτια ζώνη.

Επιστημονική περιοχή: Ανάπλαση περιαστικού τοπίου

Λέξεις κλειδιά: Αρχιτεκτονική Τοπίου, Αρχαιολογικό Μουσείο, Πάτρα, ενοποίηση, θεματικό πάρκο, αστικός σχεδιασμός

ABSTRACT

Following its participation in a panhellenic design/concept competition, this thesis approaches the issue of integration of areas of significant interest surrounding the new Archaeological Museum of Patras in a more extensive way.

The site in study extends over an area of approximately 183 acres and is located in the northern entrance of the city of Patras. Its core is the newly built Museum, which houses remarkable finds from the region of Achaia covering the entire range of antiquity, from 3000 BC to the 4th century AD. The Museum is located on the New Patras- Athens National Road, in an area composed of diverse elements and uses of land. The Institute of Plant Protection of Patras, the old Agricultural School, the Roman Bridge and the protected riparian zone of the river Melichos, are entangled in a periurban landscape with a residential character, semi-wooded areas, supralocal trade use, unbuilt areas and crude buildings. At the same time, the distinct border of N.N.R. significantly restricts the Museum, making it relatively "introverted" and cut off from the urban tissue.

The objective of this study is to showcase the Museum complex and connect the areas of interest around it, through the creation of a Multi-Purpose Park that shall attract visitors. Through the prism of landscape architecture and with the use of city planning and architectural tools, 20 focal points of regenerating or land management actions were formed to compose the final proposal.

Of high importance is the undergrounding of N.N.R. in a key section of the study area, which will allow the actual connection of both the points of interest with each other, as well as of the Multi-Purpose Park of Patras with the surrounding urban tissue. The expansion of the public space evolves with partial pedestrianization of side streets that shall receive the pedestrian visitors or the cyclists and channel them in the paths of the Park itself. A primary, wide walkway and a secondary one run through open spaces composed of hard materials and vegetation in the main part of the Park. They intersect in the north side of the Museum and then cross the semi-wooded area, ending up in the protected zone of the Melichos river. There, the visitor can enter the new garden of Villa Feggos and the newly arranged Roman Bridge Square.

The design tools are enriched with morphological elements that refer to the image of the Museum itself, as well as with rough and vegetal materials. Furthermore, the use of rough materials (such as poured cement, cement slabs, ground shadow gaps etc.) offer a minimalist style to the landscape and enhance the scale of the recreation, whilst the formed vegetation compliments specified areas according to their needs. Rows of trees follow along walkways, flower beds or turf compliment landmarks, and natural-like formations blend into the semi-wooded areas or the river bank.

Scientific area: Periurban landscape regeneration

Keywords: Landscape Architecture, Archaeological Museum, Patras, integration, multi-purpose park, urban design

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ | 6

ΜΕΡΟΣ Α - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ | 7

- 1_Η συμβολή των Μουσείων στα αστικά κέντρα | 8
- 2_Χώροι πολιτισμού και αστικός ιστός - Ο ρόλος της Χωροταξίας και του σχεδιασμού | 9

ΜΕΡΟΣ Β - ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ | 10

- 1_Γενικά στοιχεία για την πόλη της Πάτρας | 11
 - 1.1_Πρωτεύον χερσαίο δίκτυο της πόλης | 14
 - 1.2_Κύριες Χρήσεις γης της πόλης | 17
- 2_Αναγνώριση της περιοχής μελέτης - Γεωγραφική θέση | 20
 - 2.1_Σημεία ενδιαφέροντος | 21
 - 2.2_Υπάρχον φυτικό υλικό | 26
- 3_Ο χαρακτήρας της περιοχής - Συμπεράσματα | 27

ΜΕΡΟΣ Γ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ | 28

- 1_Κεντρική ιδέα - Συνθετικές Αρχές | 29
 - 1.1_Masterplan | 31
 - 1.2_Τομές | 32
 - 1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης | 33
- 2_Σκληρά υλικά | 43
 - 2.1_Επιφάνειες / Δαπεδοστρώσεις | 44
 - 2.2_Εξοπλισμός | 45
 - 2.3_Γραμμικά σχέδια με υφές | 46
- 3_Φυτικό Υλικό | 49
 - 3.1_Προτεινόμενα είδη | 50
 - 3.2_Διαγράμματα φυτοκάλυψης | 52
 - 3.3_Φυτοτεχνικό σχέδιο | 55
- 4_Κατασκευαστική λεπτομέρεια | 59

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ | 60

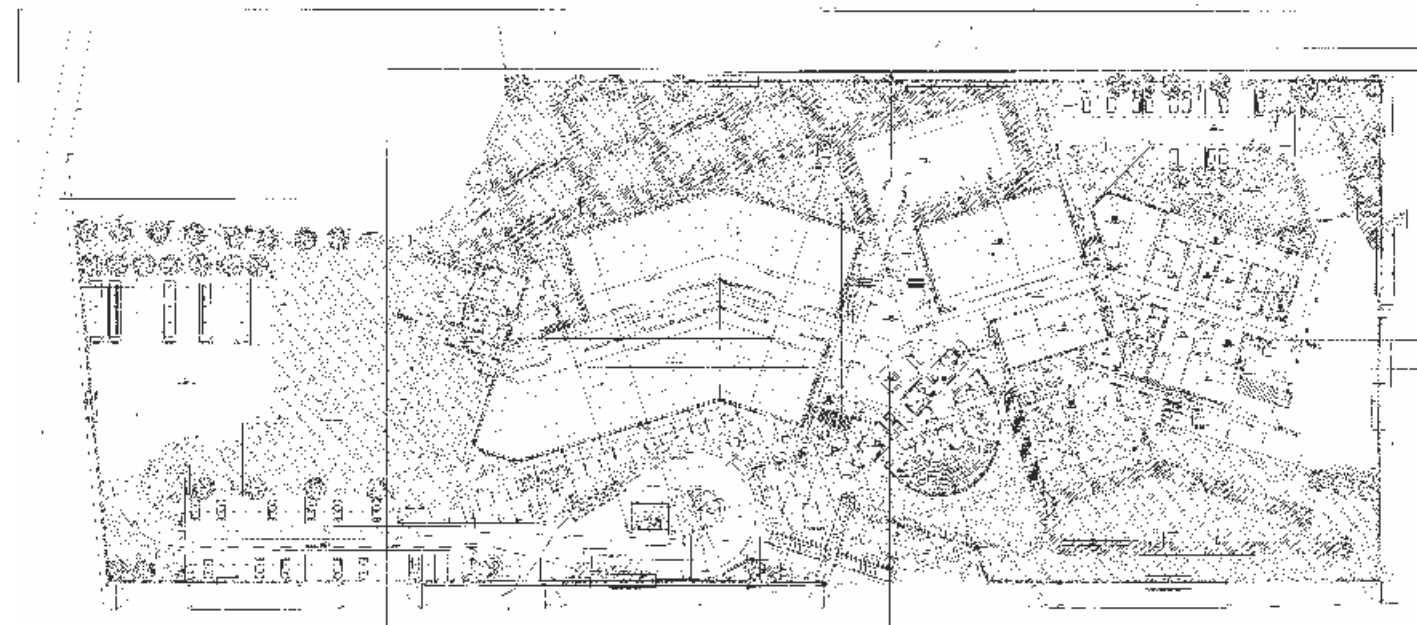
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΕΔΙΩΝ | 61

Η παρούσα μεταπτυχική εργασία, αποτελεί την εξέλιξη μελέτης που διενεργήθηκε στα πλαίσια συμμετοχής στον **πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ιδεών** με τίτλο «Μελέτη ενοποίησης σημείων ενδιαφέροντος και ανάπλασης της περιοχής πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών», που διοργανώθηκε από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Η συμμετοχή εκείνη υποβλήθηκε από ομάδα που στελέχωσαν η καθηγήτρια, κα Βισίλια Άννα-Μαρία και ο συγγραφέας και μεταπτυχιακός φοιτητής Γόγολος Δημήτριος, αποσπώντας την 1η εξαγορά μελέτης.^{Δ1}

Για την εκπόνηση της εργασίας αυτής, έγινε **in situ παρατήρηση της περιοχής μελέτης** με τη συλλογή φωτογραφικού υλικού (εικ. 2), την εξερεύνηση των δημόσιων χώρων και της προσβασιμότητάς τους, της συνδεσιμότητας μεταξύ των επιμέρους σημείων ενδιαφέροντος, την καταγραφή των κυρίαρχων φυτικών ειδών και τέλος την επίσκεψη στο ίδιο το Αρχαιολογικό Μουσείο (εικ. 1) και τον εκθεσιακό του χώρο. Έπειτα τα στοιχεία αυτά σταχυολογήθηκαν και σε συνδυασμό με ψηφιακούς χάρτες και σχέδια της Περιφέρειας, αναπτύχθηκε το υπόβαθρο για το σχεδιασμό της πρότασης.

Τα στάδια σχεδιασμού της πρότασης είναι δύο:

Στο πρώτο στάδιο πραγματοποιήθηκε η ανάλυση των βασικών στοιχείων της πόλης της Πάτρας και ακολούθως η αναγνώριση της περιοχής μελέτης. Έπειτα αναπτύχθηκε η στρατηγική και ο κεντρικός σχεδιασμός της πρότασης (Masterplan) σε κλίμακα 1:1000 για τις ανάγκες του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού. **Στο δεύτερο σκέλος**, απομονώθηκε τμήμα του συστήματος πεζοδρόμων νοτιοδυτικά της περιοχής μελέτης σε κλίμακα 1:200 για την ανάδειξη των υλικών και του εξοπλισμού, αναπτύχθηκαν διαγράμματα φυτοκάλυψης για όλη την έκταση της ανάπλασης ενώ εκπονήθηκε αναλυτικό φυτοτεχνικό σχέδιο για την περιοχή της διαμορφωμένης Πλατείας Ρωμαϊκής Γέφυρας, τον κήπο της Βίλας Φέγγου και μέρους της ενίσχυσης της παραρεμάτιας ζώνης του Μείλιχου.

ΕΙΚ. 1: Επίσημο σχέδιο μελέτης διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του Νέου Μουσείου όπως υποβλήθηκε από το τεχνικό γραφείο Bobotis + Bobotis Architects (Αρχείο Π.Τ.Α.Π.Δ.Ε.)

ΕΙΚ. 2: Υλικό από το φωτογραφικό αρχείο της επίσκεψης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας

ΜΕΡΟΣ Α - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

εικ. Α1: Εσωτερική άποψη από το Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών, photo credits: Θωμάς Γερασόπουλος (<https://bit.ly/3geCLz0>), επεξεργασία

1_Η συμβολή των Μουσείων στα αστικά κέντρα

Ο ρόλος των μουσείων σήμερα:

Μουσείο: [ΕΤΥΜ. <αρχ. Μουσείον, αρχική σημ. «χώρος αφιερωμένος στις Μούσες και στις τέχνες που αντιπροσώπευαν»]. Κατά τον Κανονισμό του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) από το 2007 το Μουσείο ορίζεται ως εξής: «Το Μουσείο είναι ένας μη κερδοσκοπικός μόνιμος θεσμός/οργανισμός (*institution*) στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοιχτός στο κοινό, ο οποίος αποκτά, συντηρεί, ερευνά, προβάλλει και εκθέτει την υλική και άυλη κληρονομιά της ανθρωπότητας και του περιβάλλοντός της, με στόχο την εκπαίδευση, μελέτη και ψυχαγωγία» (Desvallées, Mairesse, 2010).

Καταλαβαίνει κανείς εύκολα πως από τη στιγμή που το μουσείο, ορίζεται ως ένα εργαλείο που έχει επινοήσει ο άνθρωπος με στόχο την αρχειοθέτηση, κατανόηση και μετάδοση, αποτελεί αυτομάτως μια σημαντική κοιτίδα γνώσης και αυτογνωσίας καθώς και έναν ισχυρό δεσμό του σύγχρονου πολιτισμού με το παρελθόν του: «τα μουσεία είναι εργαλεία που προάγουν την αντίληψη του ατόμου σχετικά με την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στις κοινωνικές, αισθητικές και φυσικές σφαίρες όπου ζει, παρέχοντας πληροφορίες και βιώματα και προάγοντας την αυτογνωσία μέσα σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο» (Spielbauer, 1987). Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, πως εκτός από τη διάσταση του μουσείου ως περιεχομένου, ως καθαυτό δηλαδή γνωσιακού αντικειμένου, γεννάται μια άλλη διάσταση του όρου, αυτή του Μουσείου ως θεσμού. Και όχι μόνο με την έννοια του οργανισμού, αλλά με το θεμελιώδη ρόλο του σύγχρονου πολιτισμικού ορόσημου, του χώρου ιστορικής αναφοράς και τελικά του **χωρικού ορόσημου (τοπόσημου)** στο μέρος όπου φιλοξενείται.

Τα μουσεία σε μεγάλα αστικά κέντρα:

Εκατοντάδες πρωτεύουσες και μεγάλα αστικά κέντρα ανά τον κόσμο συνδέουν το όνομά τους με τα σπουδαία μουσεία που φιλοξενούν. Το Μητροπολιτικό Μουσείο και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (MoMA) της Νέας Υόρκης, το Κέντρο Επιστημών της Καλιφόρνια, το Εθνικό Μουσείο του Τόκυο, το Μουσείο του Λούβρου

και το Κέντρο Georges-Pompidou στο Παρίσι, το Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, το Μουσείο του Βαν Γκογκ στο Άμστερνταμ, η Πινακοθήκη Μπρέρα στο Μιλάνο ή η Πινακοθήκη Ουφίτσι της Φλωρεντίας, είναι ελάχιστα από τα σημαντικά μουσεία που προσελκύουν εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο και χαρακτηρίζουν τον τόπο όπου βρίσκονται. Στην Αθήνα το νέο Μουσείο της Ακρόπολης αποτελεί πόλο έλξης για Έλληνες και ξένους τουρίστες και σημείο συνάντησης χιλιάδων επισκεπτών. Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο έχει τόσο μεγάλη σημασία ως τοπόσημο, ώστε η αντίστοιχη στάση της αστικής γραμμής λεωφορείων φέρει το όνομα «Μουσείο». Χιλιάδες πολίτες θα χρησιμοποιήσουν ως σημείο αναφοράς το Πολεμικό Μουσείο ή το Μουσείο Μπενάκη ώστε να προσδιορίσουν έναν κοντινό τόπο.

Η συμβολή των μουσείων σε μικρότερα αστικά κέντρα:

Αν ένα μουσείο αποτελεί ισχυρό τοπόσημο σε έναν μεγάλο και σύνθετο αστικό κέντρο, η συμβολή του σε μια πόλη μικρότερης κλίμακας είναι ακόμη πιο καθοριστική: «Τα μουσεία μπορούν να αναδείξουν τη σημασία της πόλης στην οποία βρίσκονται, αλλά και να ενδυναμώσουν τόσο τους κατοίκους, όσο και τους επισκέπτες της, αποτελώντας δείκτες της υπερηφάνειας και της μοναδικότητάς της. Σε συνεργασία με τους κατάλληλους φορείς, μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων και αποτελεσματικών στρατηγικών δημιουργίας ταυτότητας ενός τόπου (**citybranding**). Ένα τοπικό μουσείο, αποτελεί τελικά ένα αξιόλογο τμήμα του ντόπιου πολιτιστικού προϊόντος και ως φορέας πολιτισμού, μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά στην ανάπτυξη ενός τόπου».^{Δ2}

2_Χώροι πολιτισμού και αστικός ιστός - Ο ρόλος της Χωροταξίας και του σχεδιασμού

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναδείχτηκε η αξία που κατέχει ένα μουσείο ως τοπόσημο ανεξάρτητα από την επισκεψιμότητα που μπορεί να έχει. Το ίδιο ισχύει για αρκετά σημαντικά κέντρα πολιτισμού, η θεσμική διάσταση των οποίων, τα μετατρέπει σε σημεία συνάντησης και πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Ωστόσο, **στρατηγικοί και σχεδιαστικοί παράγοντες**, καθορίζουν πόσο εξέχουσα θέση μπορεί να κατέχουν οι χώροι αυτοί στο αστικό τοπίο:

Αρχιτεκτονική:

Οι χώροι πολιτισμού είναι συνυφασμένοι με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Μεγάλα κτήρια, ογκώδεις μορφολογίες και μια κλίμακα που «επιβάλλεται» στον επισκέπτη είναι τυπικά χαρακτηριστικά που συναντώνται διαχρονικά στα σημαντικά αστικά κέντρα πολιτισμού. Η σχεδιαστική αυτή τακτική τις περισσότερες φορές είναι αναπόφευκτη λόγω του κτηριολογικού προγράμματος τέτοιων χώρων, ωστόσο, εγγυμονεί έναν κίνδυνο· να αποκτούν τα κτήρια αυτά ξεχωριστή οντότητα και να **αποσπώνται από το αστικό τοπίο**.^{Δ3} Η ιδιότητα αυτή δεν αποτελεί απαραίτητα αρνητικό χαρακτηριστικό. Ένα μουσείο, ή ένα πολιτιστικό κέντρο είναι θεμιτό να ξεχωρίζουν καθώς απευθύνονται σε ένα ευρύ κοινό που δεν απαρτίζεται αποκλειστικά από τους κατοίκους της περιοχής που τα φιλοξενεί. Είναι θεμιτό όμως να σέβονται και να αλληλεπιδρούν με το δομικό και φυσικό τους περιβάλλον. Έτσι, ένας παράγοντας που θα εξασφαλίσει την ομαλή ενσωμάτωση ενός τέτοιου κτηρίου στο περιβάλλον που το φιλοξενεί, είναι ο διαμορφωμένος περιβάλλον χώρος του.

Αρχιτεκτονική τοπίου:

Κτήρια με την κάλυψη που προαναφέραμε, είναι αναγκαίο να ανταποδίδουν ικανό μέρος του κλειστού τους χώρου στον αντίστοιχο περιβάλλοντα, ως προέκταση του δημόσιου υπαίθριου χώρου. Χώροι οργανωμένου πρασίνου, διαδρομές, πλατώματα και χώροι στάσης πρέπει να δημιουργούν μια **διαβάθμιση του αδόμητου προς το δομημένο χώρο** εξασφαλίζοντας την αρμονία στο αστικό τοπίο. Δίνεται έτσι η ευκαιρία ακόμη και στο μη επισκέπτη του εκθεσιακού χώρου να επωφεληθεί από τις υποδομές αυτές.

Χωροταξία:

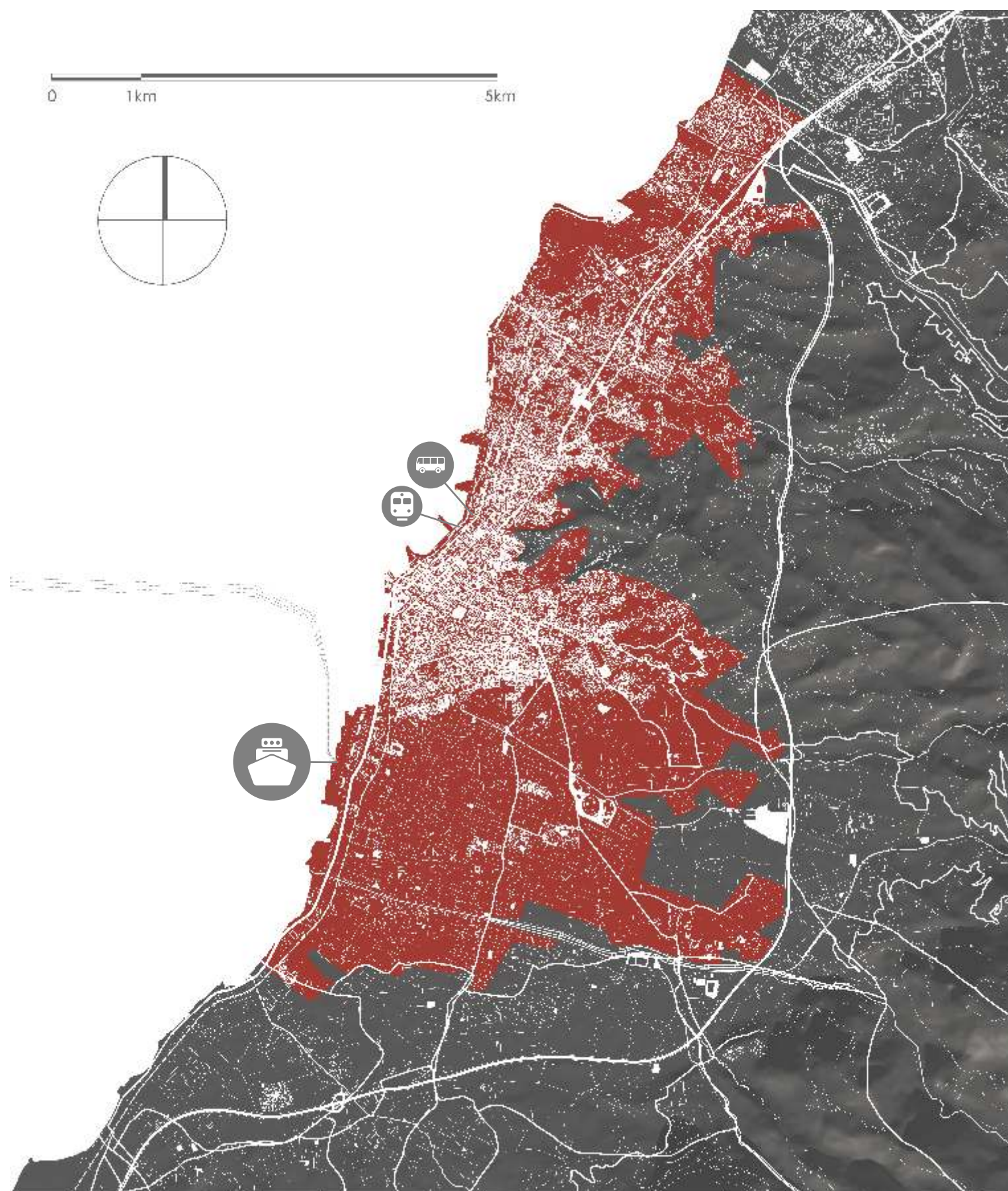
Η θέση ενός χώρου πολιτισμού σε σχέση με τον αστικό ιστό, έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για την επισκεψιμότητα όσο για το ρόλο που αυτό κατέχει. Αλλιώς επιδρά στους κατοίκους ένα πολιτισμικό κέντρο που βρίσκεται στην καρδιά του αστικού ιστού, αλλιώς όταν βρίσκεται στις παρυφές του και τέλος αλλιώς επιδρά όταν είναι αποκομμένο και απομακρυσμένο από τον αστικό ιστό. Με τις σύγχρονες πόλεις να είναι οικοδομικά κορεσμένες, παρατηρείται η τάση οι νεόδμητοι χώροι πολιτισμού να απομακρύνονται από τα αστικά κέντρα και να εντοπίζονται εκεί «που δεν ασφυκτιούν» στις παρυφές των πόλεων. Πρόκειται για μια πιο αποδοτική και **βιώσιμη λύση**, καθώς η πόλη δεν επιβαρύνεται οικοδομικά και επιτρέπεται στους εναπομείναντες ελεύθερους χώρους της να μετατρέπονται σε πάρκα, χώρους δηλαδή που προσφέρουν, όσο είναι δυνατό, περισσότερα στοιχεία της φύσης απ' ό,τι οι δομημένοι χώροι.^{Δ4}

Πολυθεματικά Περιαστικά Πάρκα:

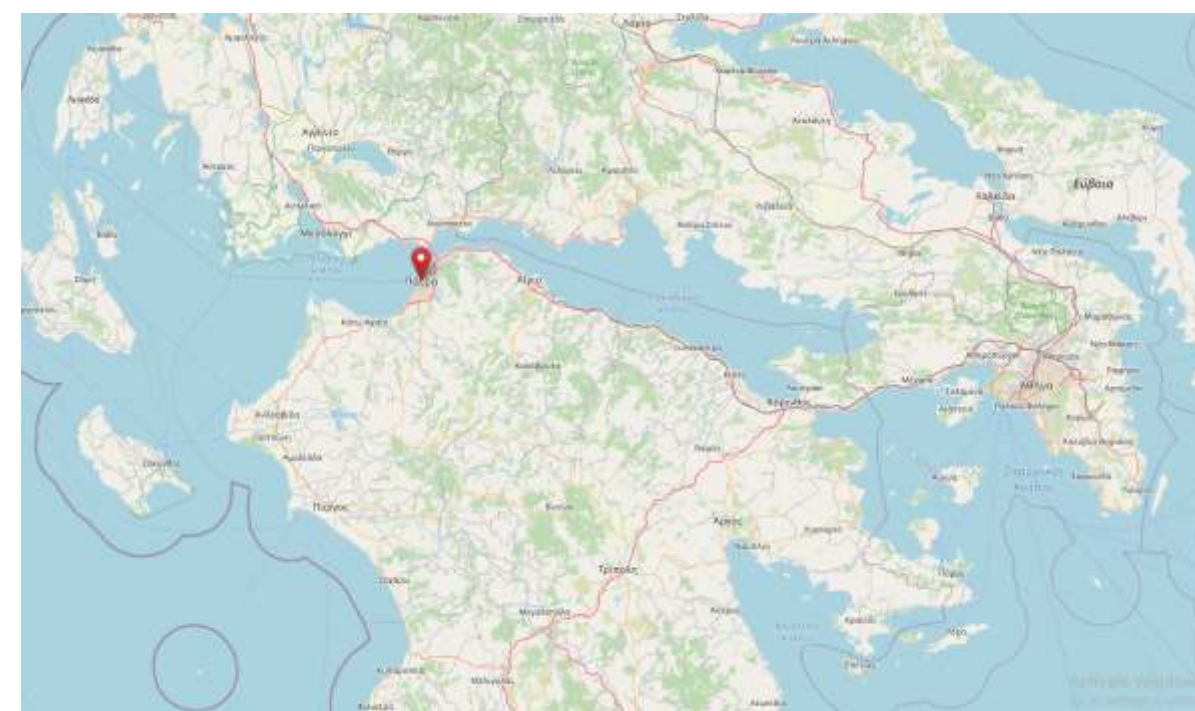
Η μετακίνηση των χώρων αυτών στα προάστια μιας μεγάλης πόλης ή στην περιαστική ζώνη μιας μικρότερης, εξασφαλίζει την αξιοποίηση και την ανάπλαση εκτάσεων που υπό άλλες συνθήκες θα παρέμεναν δίχως χαρακτήρα και χρήση. Τα κέντρα αυτά έχουν τη δυνατότητα να διευρύνουν με άνεση τον περιβάλλοντα χώρο τους και με τον κατάλληλο σχεδιασμό να ενισχύσουν το περιαστικό πράσινο συμβάλλοντας στην περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής. Ταυτόχρονα, ενσωματώνοντας περισσότερες από μια χρήσεις μπορούν να μετατραπούν σε πυρήνες δημόσιας αναψυχής, ενώ δύνανται να συνεισφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στην κατηγορία αυτή, αποτελεί το Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος Στάυρος Νιάρχος που τοποθετείται στο φαληρικό μέτωπο νότια της Αθήνας, απομακρυσμένο από το κέντρο της πόλης σε σχετική εγγύτητα όμως με αυτό. Το πολυθεματικό αυτό σύμπλεγμα, καλύπτει μια έκταση 210 στρεμμάτων περιλαμβάνοντας ένα πλήθος πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, αθλητικών και περιβαλλοντικών υποδομών.^{Δ5}

ΜΕΡΟΣ Β - ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1_Γενικά στοιχεία για την πόλη της Πάτρας

εικ. B2: Τα όρια της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

εικ. B3: Η γεωγραφική θέση της πόλης της Πάτρας (openstreetmap.org, <https://bit.ly/39Qji6J>)Γενικά χαρακτηριστικά:^{Δ6}

Η Πάτρα είναι η μεγαλύτερη πόλη της Πελοποννήσου και η τρίτη μεγαλύτερη της Ελλάδας με πληθυσμό που ανέρχεται στους 167.446 κατοίκους, ενώ ο πληθυσμός του καλλικρατικού Δήμου Πατρέων ανέρχεται σε 213.984 κατοίκους σύμφωνα με την επίσημη απογραφή του 2011. Η Πάτρα είναι πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, καθώς και έδρα του ομώνυμου δήμου, ενώ έχει οριστεί επίσης έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Αποτελεί σημαντικό αστικό κέντρο και διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Ελλάδας το οποίο αποτελεί πολύ σημαντικό δίαυλο επικοινωνίας με την Ιταλία και την ευρωπαϊκή δύση, σημαντικό τόσο από συγκοινωνιακή όσο και από εμπορική σκοπιά. Μέσω αυτού συνδέεται η ηπειρωτική Ελλάδα τόσο με νησιά του Ιονίου (πχ Κεφαλλονιά, Ιθάκη, Κέρκυρα και σπανιότερα με τη Ζάκυνθο) όσο και με ιταλικά λιμάνια, όπως το Μπάρι, το Μπρίντιζι, η Ανκόνα, η Βενετία και η Τεργέστη.

1_Γενικά στοιχεία για την πόλη της Πάτρας

Παράδοση και Ιστορία:^{Δ6}

Σύμφωνα με την παράδοση η πόλη ιδρύθηκε από τους Αχαιοούς της Σπάρτης όταν εκδιώχθηκαν από τους Δωριείς, οι οποίοι με επικεφαλής τον Πρευγένη και το γιο του Πατρέα κατέληξαν στα εδάφη της Αχαΐας στο τέλος της **μυκηναϊκής εποχής**. Ο Πρευγένης με τον Πατρέα συνένωσαν τρεις ιωνικές πολίχνες, την Αρόη, τη Μεσάτι και την Άνθεια και με κέντρο την Αρόη ίδρυσαν μία νέα πόλη, τις Πάτρες, που έλαβε το όνομά της από τον Πατρέα.

Η Πάτρα **υποτάχθηκε στη Ρώμη** το 146 π.Χ.. Ο Οκταβιανός Αύγουστος (31 π.Χ.) που δέκρινε την προνομιακή και επίκαιρη θέση της Πάτρας, φρόντισε να εγκατασταθούν εδώ ως άποικοι παλαίμαχοι Ρωμαίοι. Από τότε παραχωρήθηκαν στους Πατρινούς ιδιαίτερα προνόμια και η πόλη άρχισε να εξελίσσεται σημαντικά.

Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας του Ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη, 330 μ.Χ., η Πάτρα άρχισε σταδιακά να παρακμάζει. Η πόλη αποτέλεσε πόλο έλξης για πολλούς κατακτητές (**Γαλάτες, Φράγκους, Ενετούς και Τούρκους**) που κατέκτησαν διαδοχικά την περιοχή, λόγω του λιμανιού της. Μετά την ελληνική Επανάσταση, η κατεστραμμένη σχεδόν ολοκληρωτικά πόλη της Πάτρας θα παραδοθεί το 1828 από γαλλικά στρατεύματα στη νεοσύστατη ελληνική κυβέρνηση. Η σύγχρονη πόλη κτίσθηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια στην περιοχή της αρχαίας.

Μνημεία - Σύγχρονος πολιτισμός:^{Δ6}

Η διαδρομή της πόλης στο χρόνο, προίκισε τα εδάφη της με **μνημεία μεγάλης πολιτισμικής αξίας** διαφόρων περιόδων. Μυκηναϊκοί αρχαιολογικοί χώροι όπως οι Τάφοι της Βούντενης (εικ. Β10), Ρωμαϊκά μνημεία όπως το Ωδείο (εικ. Β6), το Υδραγωγείο, η Γέφυρα κ.α., Βυζαντινά μνημεία όπως το Κάστρο της Πάτρας (εικ. Β7), καθώς και κτήρια που υπενθυμίζουν το πέρασμα Ενετών και Τούρκων όπως τα Λουτρά-Χαμάμ Πατρών του 16ου αι., βρίσκονται διάσπαρτα στη γη της αχαϊκής πρωτεύουσας. Μετά την απελευθέρωση, η Πάτρα αναπτύσσεται ταχύτατα λόγω του

εμπορίου που διεξαγόταν από το λιμάνι της (εικ. Β9). Αποκτά σωστή ρυμοτομία με εντυπωσιακά μνημεία όπως ο καθεδρικός ναός του Αγ. Ανδρέα (εικ. Β8), όμορφα **νεοκλασικά** όπως το θέατρο Απόλλων που χτίστηκε με σχέδια του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνστ Τσίλλερ, ή το διατηρητέο, σπίτι του Κωστή Παλαμά κ.α., καθώς και οργανωμένες πλατείες (εικ. Β5).

Σήμερα η Πάτρα εκτός από ένα ισχυρό ακαδημαϊκό κέντρο που στηρίζεται στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, τα ΤΕΙ Πάτρας, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο, διαθέτει και ένα από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μουσεία της Ελλάδας, το **Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών**.

Επισκεψιμότητα:^{Δ7}

Η Πάτρα, ευνοημένη με ένα εύκρατο-ήπιο κλίμα, εύφορη γη, πλούσια πολιτισμική κληρονομιά, το κομβικό της λιμάνι, ακαδημαϊκά κέντρα, μουσεία, θέατρα, χώρους εστίασης, χώρους οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων, αθλητικές εγκαταστάσεις, πλούσια πολιτιστική ζωή με αποκορύφωμα το ετήσιο Διεθνές Φεστιβάλ και το ξακουστό **Πατρινό Καρναβάλι** (εικ. Β4) με διεθνή φήμη, αποτελεί πόλο έλξης για Έλληνες και ξένους επισκέπτες. Τέλος, το προνόμιο που της δίνει η εύκολη πρόσβαση στους **τρεις μεγαλύτερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας**, την Αρχαία Ολυμπία, τους Δελφούς και την Επίδαυρο, καθιστά την Πάτρα «πέρασμα» χιλιάδων τουριστών κάθε χρόνο.

εικ Β.4: Το πατρινό καρναβάλι, άποψη της πλατείας Βασιλέως Γεωργίου Α' (<https://bit.ly/3IDDP00>)

1_Γενικά στοιχεία για την πόλη της Πάτρας

εικ. Β5: Πλατεία Ψηλά Αλώνια (<https://bit.ly/36KOPVw>)

εικ. Β6: Το Ρωμαϊκό Ωδείο (<https://bit.ly/2VH7SK8>)

εικ. Β7: Άποψη του Βυζαντινού Κάστρου (<https://bit.ly/3qxfxsw>)

εικ. Β8: Ο καθεδρικός Ναός του Αγ. Ανδρέα (<https://bit.ly/3765onv>)

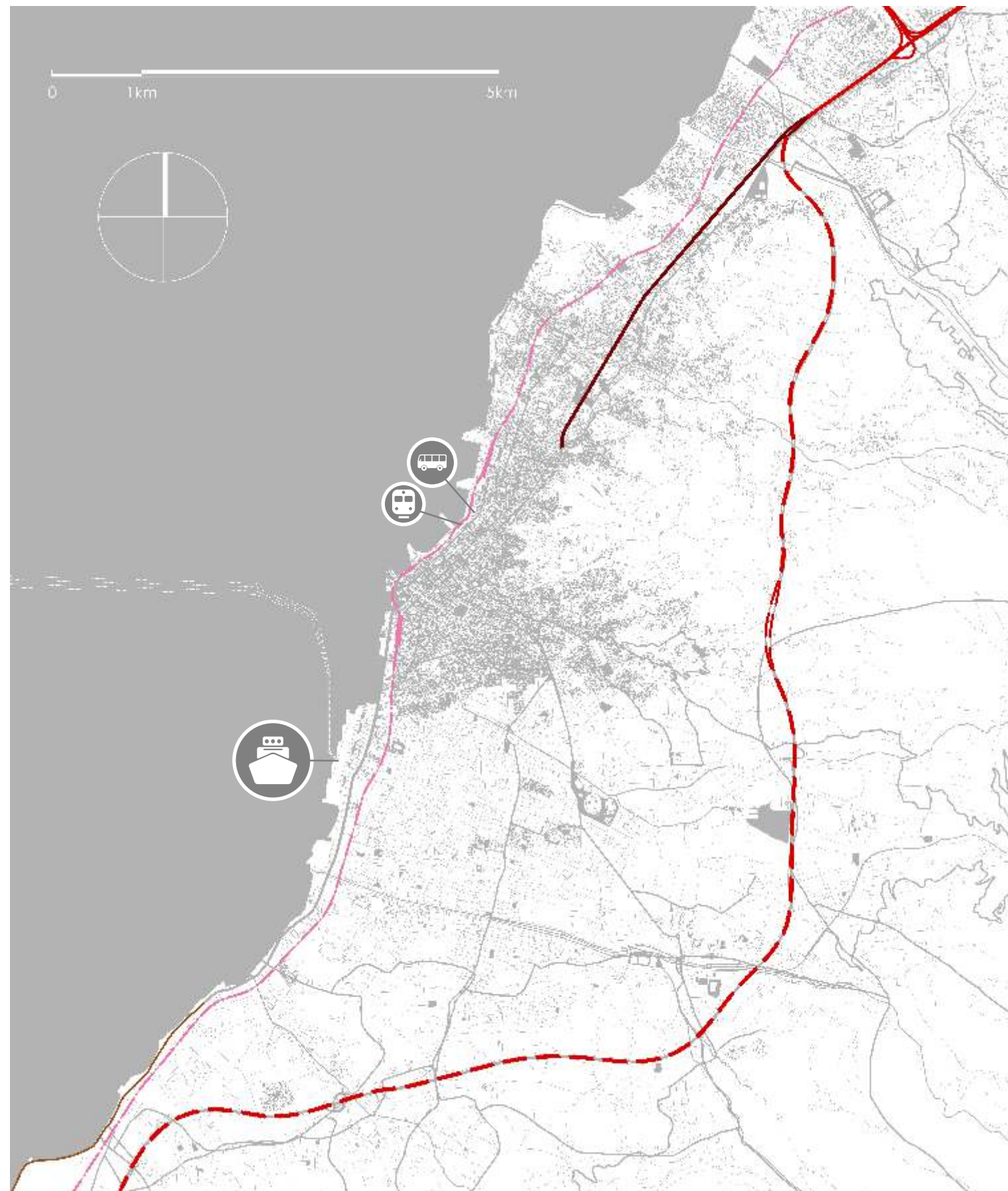

εικ. Β9: Νέος λιμένας Πατρών (<https://bit.ly/33NqEnr>)

εικ. Β10: Μυκηναϊκό Νεκροταφείο Βούντενης (<https://bit.ly/2L2xkri>)

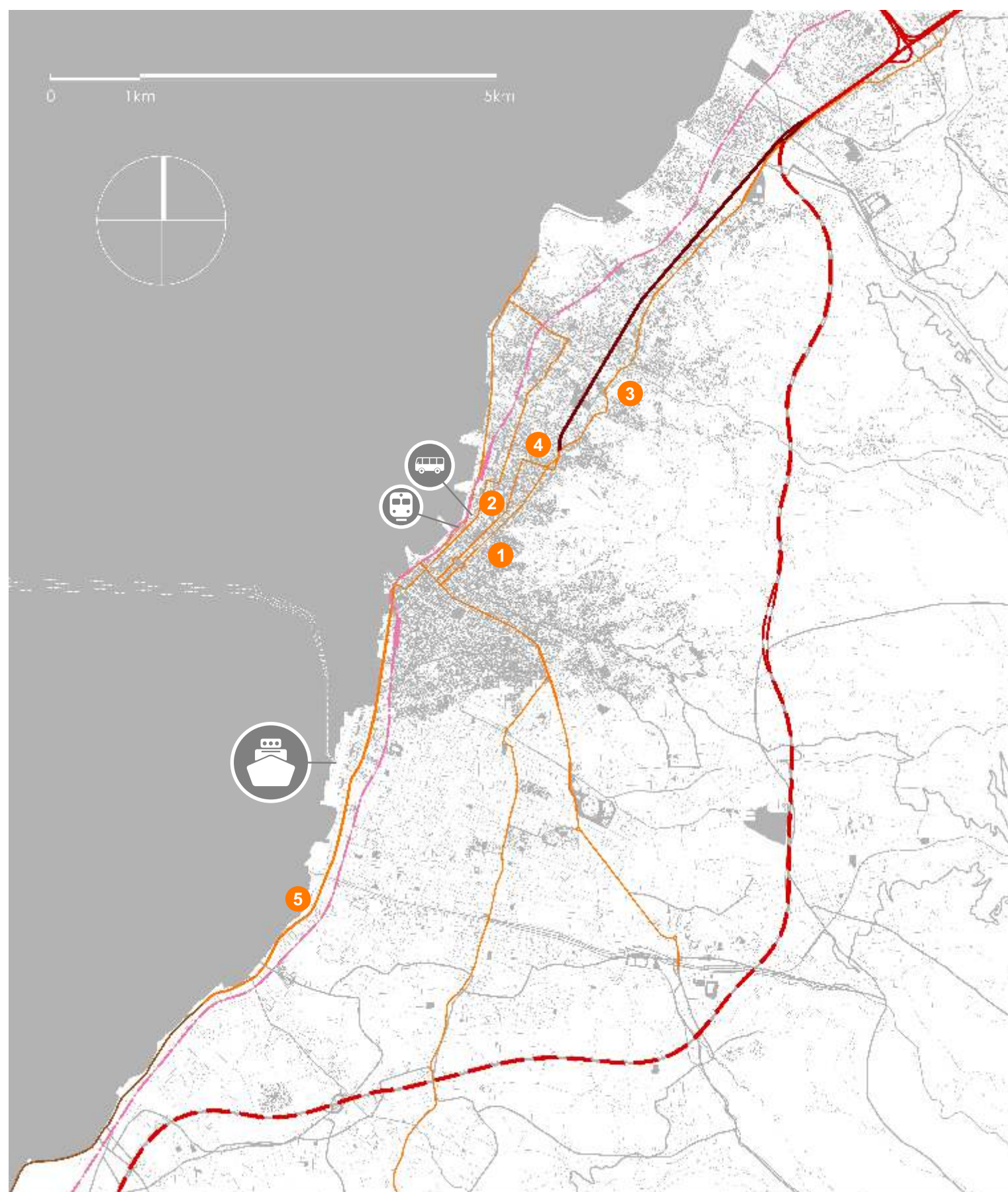
1.1_Πρωτεύον χερσαίο δίκτυο της πόλης^{Δ7}

εικ. Β11: Το υπεραστικό χερσαίο δίκτυο της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

Στην παρούσα ανάλυση θα ορίσουμε ως πρωτεύον χερσαίο δίκτυο τους οδικούς άξονες και τις υποδομές μεταφοράς της πόλης της Πάτρας που είτε έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα, είτε παίζουν σημαντικό κυκλοφοριακό ρόλο εντός της πόλης (αρτηρίες, λεωφόροι, συλλεκτήριες οδοί).^{Δ8} Μελετώντας τα κυρίαρχα αυτά χαρακτηριστικά της κυκλοφορίας, θα αποκτήσουμε περισσότερη γνώση για τον τρόπο που ο επισκέπτης προσεγγίζει ή απομακρύνεται από την πόλη της Πάτρας, πώς ο χρήστης της πόλης κινείται μέσα σε αυτήν και εντέλη, θα αποκτήσουμε μια καλύτερη εικόνα για τη σχέση της περιοχής μελέτης με τον ευρύτερο αστικό ιστό και τον κυκλοφοριακό φόρτο. Παρακάτω βλέπουμε τα σημαντικότερα τμήματα του υπεραστικού χερσαίου δικτύου της πόλης τη Πάτρας (εικ. Β11):

- — — — — **Υπεραστικός σιδηρόδρομος** του ΟΣΕ που συνδέει Αθήνα και Πάτρα με ανταπόκριση στο σταθμό Κιάτο του Προαστιακού.
- **Ν.Ε.Ο. Πατρών - Αθηνών** αποτελεί το νέο τμήμα της Ε.Ο. Κορίνθου - Πατρών, που συνδέει το βόρειο υπεραστικό οδικό δίκτυο με το κέντρο της πόλης.
- **Ε.Ο. Κορίνθου - Πατρών** αποτελεί τον οδικό άξονα που συνδέει το Νομό Αχαΐας με την Κόρινθο ή τη Γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου.
- — — — — **Περιμετρική Πατρών** που διατρέχει περιφερειακά την πόλη της Πάτρας. Κρατάει ωστόσο και υπερτοπικό χαρακτήρα, αφού αποτελεί εμβόλημα τμήμα της Ε.Ο. Κορίνθου - Πατρών στα βόρεια και της Ε.Ο. Πάτρας - Πύργου στα νότια όρια της πόλης.
- **Π.Ε.Ο. Πάτρας - Πύργου** αποτελεί την εκτόνωση του παράκτιου οδικού άξονα Ακτή Δυμαίων στο νότιο τμήμα της πόλης και συνδέει παραλιακά Πάτρα και Κάτω Αχαΐα.

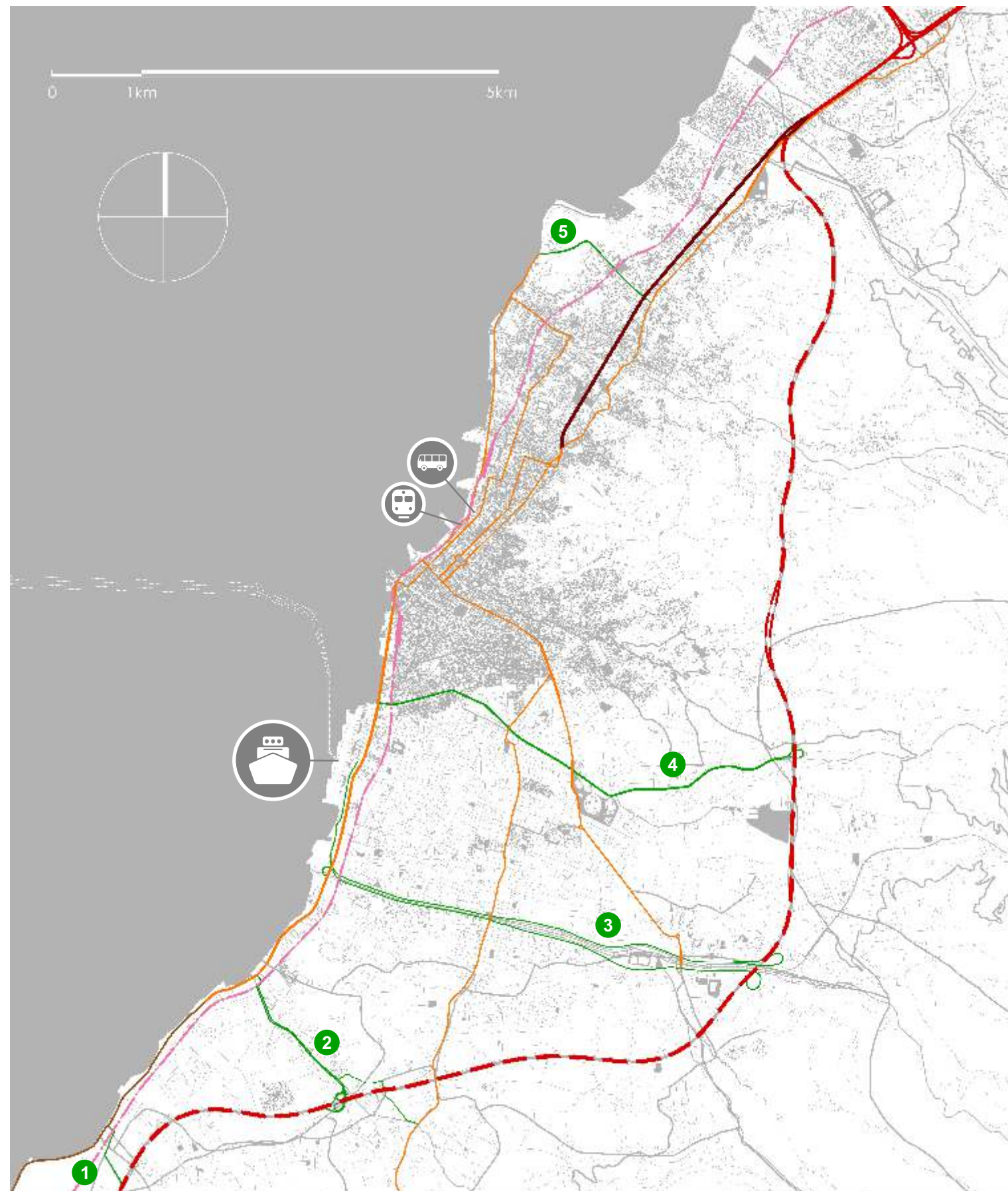
1.1_Πρωτεύον χερσαίο δίκτυο της πόλης^{Δ7}

εικ Β12: Οι πρωτεύοντες οδικοί άξονες της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

Στο διπλανό χάρτη (εικ. Β12), με πορτοκαλί χρώμα, βλέπουμε πώς αναπτύσσονται οι βασικότεροι πρωτεύοντες οδικοί άξονες στην πόλη της Πάτρας σε σχέση με το υπεραστικό δίκτυο. Παρακάτω 5 οδικοί άξονες που έχουν σημαίνουσα αξία για την περιοχή μελέτης όπως θα δούμε και στη συνέχεια:

- 1 **οδός Κορίνθου** είναι η άνοδος που συνδέει το κέντρο της πόλης με τη Ν.Ε.Ο. ή την οδό Πολυτεχνείου.
- 2 στο βόρειο τμήμα της ως **οδός Κωνσταντινουπόλεως**, στο νότιο ως **οδός Μαιζώνος**, είναι η κάθοδος που συνδέει τη Ν.Ε.Ο. ή την οδό Πολυτεχνείου με το κέντρο της πόλης μέσω της οδού Αγίας Σοφίας (4).
- 3 **οδός Πανεπιστημίου**, είναι οδικός άξονας διπλής κατεύθυνσης, που συνδέει τις βόρειες παρυφές του κέντρου της πόλης με την Πανεπιστημιούπολη και το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών. Χαρακτηριστικό του άξονα αυτού, είναι πως κινείται παράλληλα με τη Ν.Ε.Ο. και εξυπηρετεί εκτός από τις πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, τα ΒΑ προάστια της Πάτρας.
- 4 **οδός Αγίας Σοφίας**, στο σημειωμένο τμήμα της, αποτελεί κάθοδο και την τελευταία κύρια διέξοδο των οχημάτων ερχόμενων από το κέντρο (οδός Κορίνθου) πριν οδηγηθούν είτε στη Ν.Ε.Ο. είτε στην οδό Πανεπιστημίου και το βόρειο τμήμα της Πάτρας. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως συλλεκτήρια οδός καθώς συντελεί στην εκτόνωση του κυκλοφοριακού φορτίου της Ν.Ε.Ο. από Αθήνα και το διανέμει στις παρακείμενες οδούς.
- 5 στο βόρειο τμήμα ως **οδός Ηρ. Πολυτεχνείου** στο μέσον ως **Λεωφ. Όθωνος-Αμαλίας** και νότια ως **Ακτή Δυμαίων** εξυπηρετεί την παράκτια κυκλοφορία της πόλης σε δύο ρεύματα. Ενώνοντας το βόρειο τμήμα της πόλης με την Π.Ε.Ο Πάτρας - Πύργου, εξυπηρετεί το Λιμένα Πατρών, τις υπεραστικές συγκοινωνίες καθώς και την ανάγκη των χρηστών να κινηθούν στην πολυπρόσωπη αυτή ζώνη (εμπόριο, βιομηχανία, συγκοινωνίες, αναψυχή).

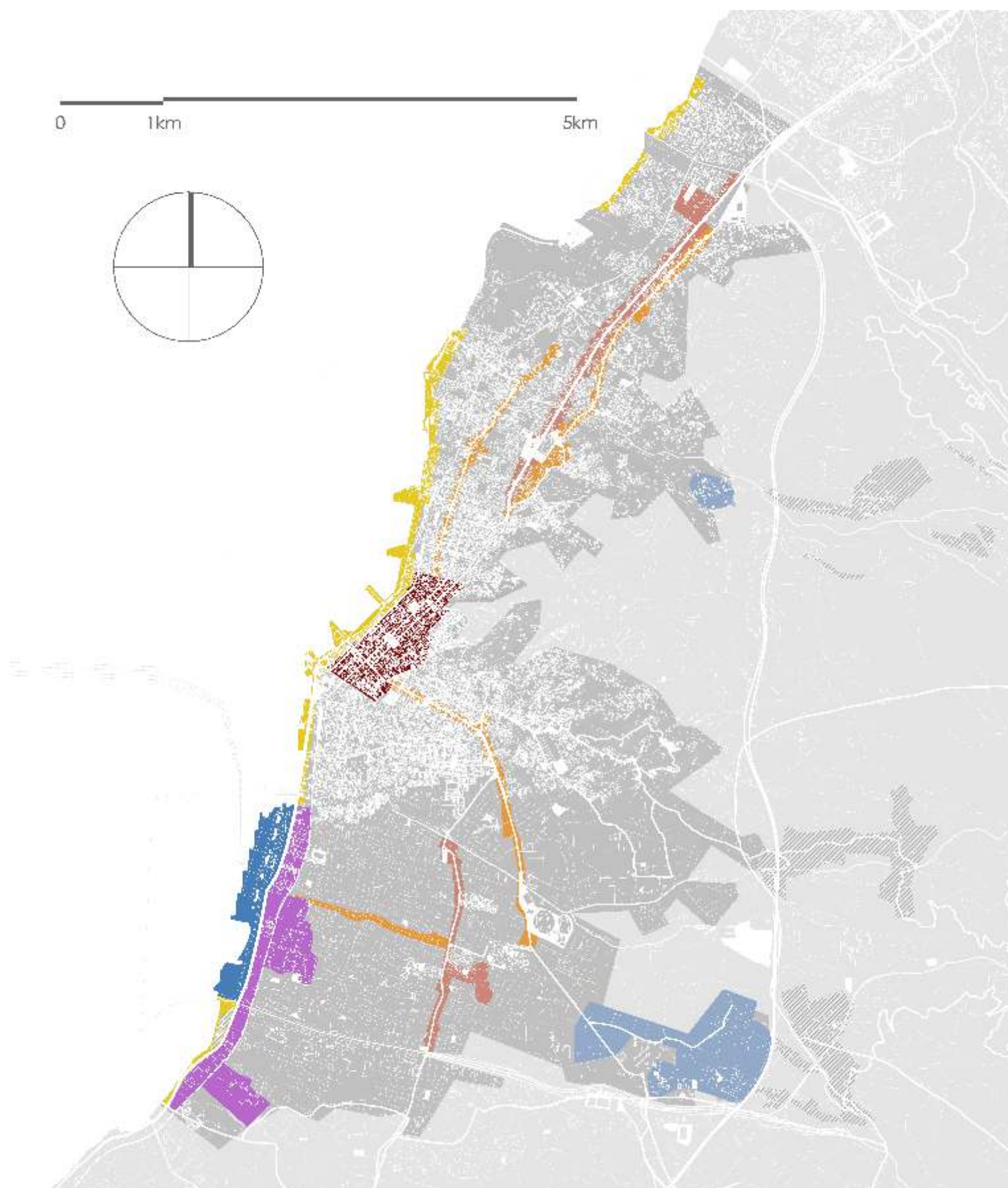
1.1_Πρωτεύον χερσαίο δίκτυο της πόλης^{Δ7}

εικ. Β13: Οι κυριότεροι συλλεκτήριοι οδικοί άξονες της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

Στο διπλανό χάρτη (εικ. Β13), με πράσινο χρώμα, βλέπουμε πώς αναπτύσσονται οι σημαντικότεροι συλλεκτήριοι οδικοί άξονες στην πόλη της Πάτρας σε σχέση με το υπόλοιπο οδικό δίκτυο:

- 1 **οδός Γ. Κατσάμπα**, που εξυπηρετεί την είσοδο/έξοδο από και προς την Π.Ε.Ο. Πάτρας - Πύργου από και προς το λιμάνι της Πάτρας.
- 2 **οδός Α. Παπανδρέου**, που εξυπηρετεί την είσοδο/έξοδο από και προς τη νότια πλευρά τη πόλης.
- 3 **οδός Γλαύκου**, εξυπηρετεί την είσοδο/έξοδο από και προς τη νότια πλευρά του λιμανιού της Πάτρας για όσους κατευθύνονται από και προς την Περιμετρική Πατρών.
- 4 δυτικά ως **Ελ. Βενιζέλου**, ανατολικά ως **Κων/νου Τσάτσου**, εξυπηρετεί την είσοδο/έξοδο από και προς τη βόρεια πλευρά του λιμανιού της Πάτρας για όσους κατευθύνονται από και προς την Περιμετρική Πατρών.
- 5 **οδός Π. Κανελλόπουλου**, συνδέει τη Ν.Ε.Ο. Πατρών - Αθηνών με την παραλιακή Ηρ. Πολυτεχνείου εξυπηρετώντας έναν βασικό όγκο χρηστών (Ι.Χ., βαρέα οχήματα, κλπ) που κατευθύνονται από το βόρειο υπεραστικό οδικό δίκτυο προς το λιμάνι της Πάτρας και αντίστροφα, επιθυμώντας να παρακάμψουν τους κεντρικούς οδικούς άξονες ή την Περιμετρική Πατρών.

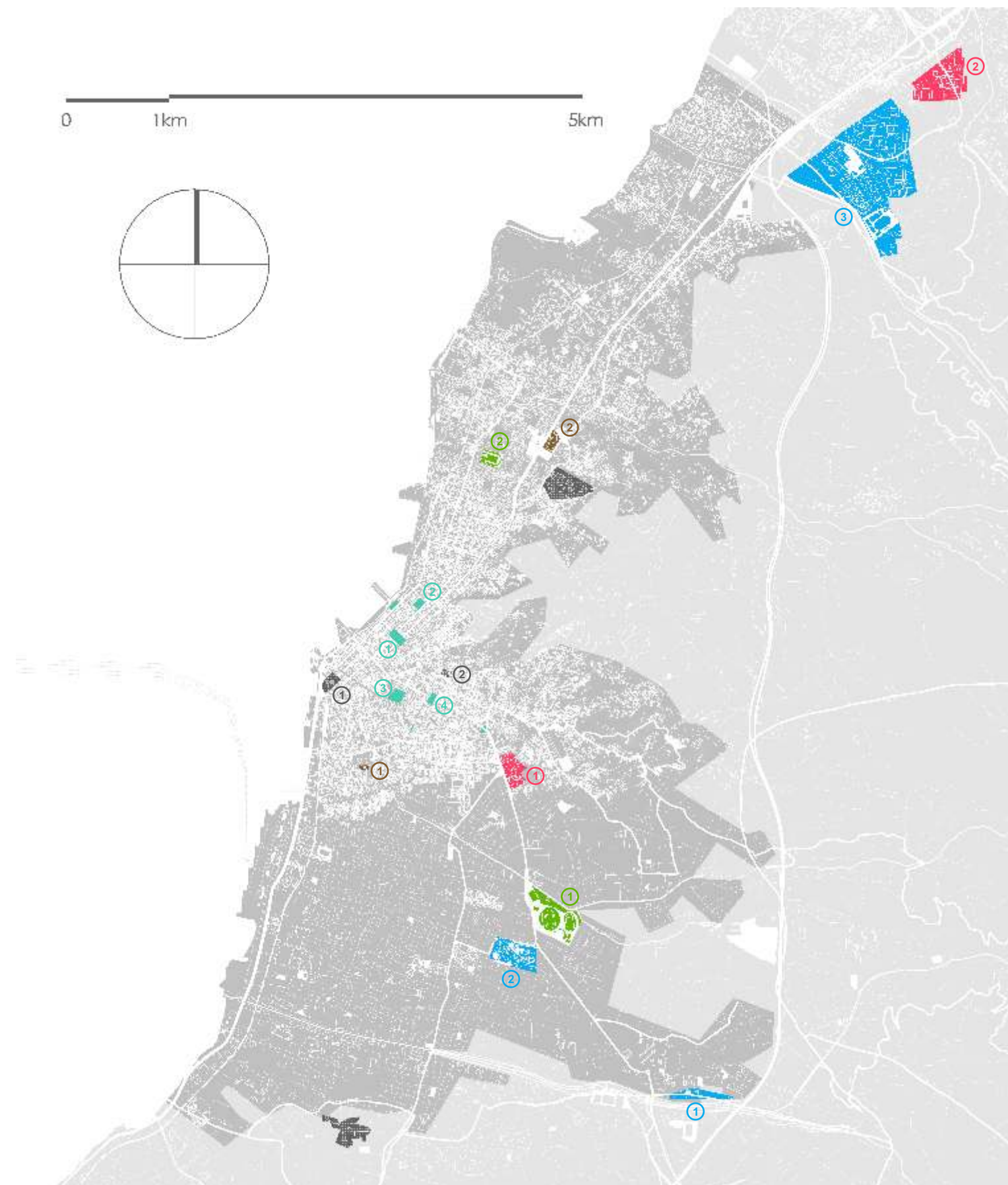
1.2_Κύριες Χρήσεις γης της πόλης^{Δ9}

Στο διπλανό χάρτη (εικ. Β14), διακρίνονται οι **κύριες οικιστικές, εμπορικές και επιχειρησιακές ζώνες** της πόλης:

- Κυρίως αστικός ιστός - οικιστικός χαρακτήρας
- Διαμπερή γραμμικά κέντρα διασυνοικιακού χαρακτήρα
- Περιαστικοί οικισμοί
- Οικισμοί εκτός ΠΣΠ
- Πολεοδομικό - εμπορικό κέντρο
- Υπερτοπικό / γραμμικό - επιφανειακό κέντρο
- Επιχειρησιακό κέντρο
- Νέος λιμένας Πατρών
- Ζώνη τουρισμού - αναψυχής παραλιακού μετώπου

εικ. Β14: Χρήσεις γης της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

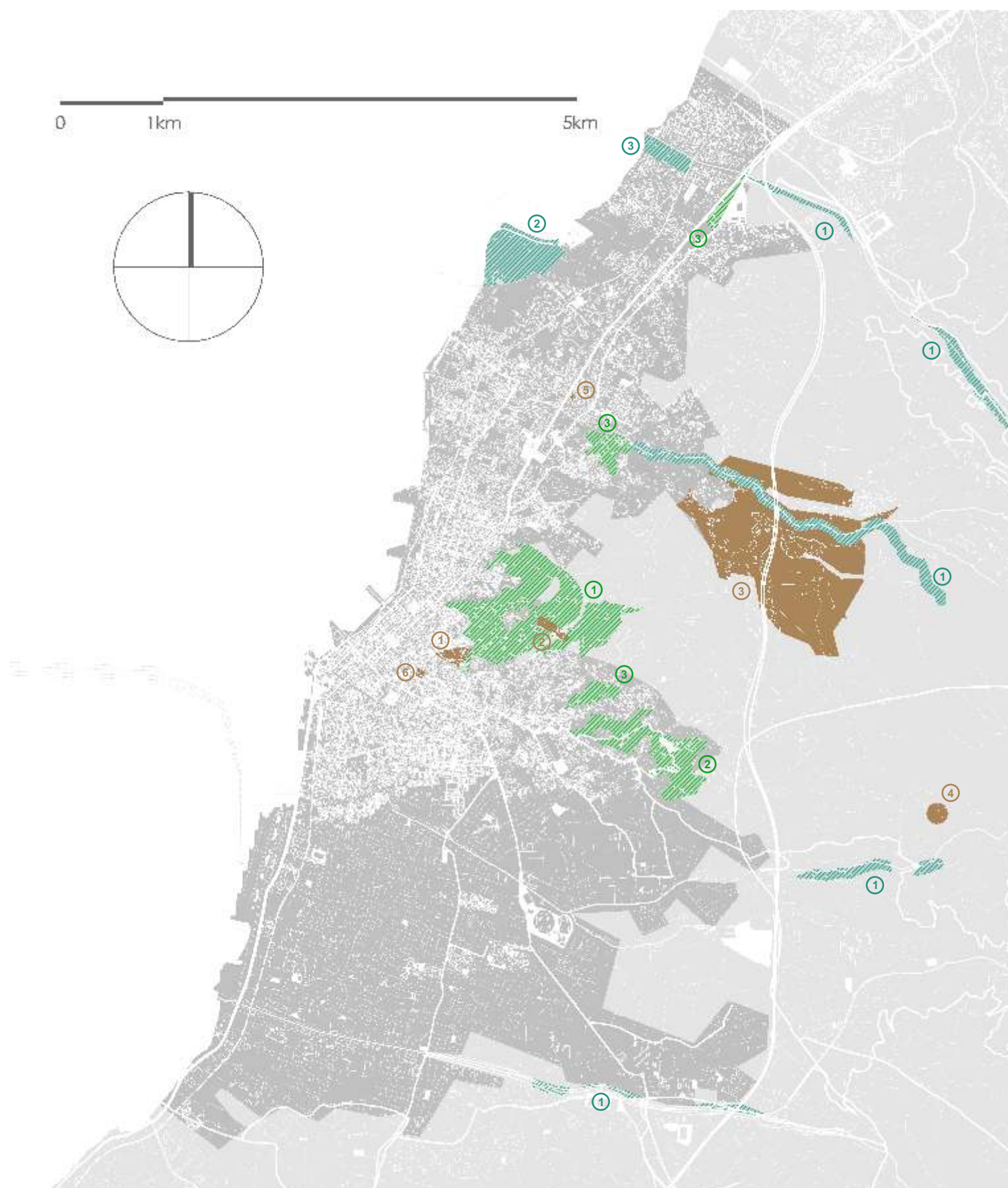
1.2_Κύριες Χρήσεις γης της πόλης^{Δ9}

Στο διπλανό χάρτη (εικ. Β15), διακρίνονται τα πιο σημαντικά τοπόσημα της πόλης:

- Πάρκα - Πλατείες (1. Πλατεία Βασιλέως Γεωργίου Α', 2. Πλατεία Όλγας, 3. Ψηλαλώνια, 4. Πλατεία Ομονοίας)
- Νοσοκομεία (1. Νομαρχιακό Νοσοκομείο Αγ. Ανδρέα, 2. ΠΓΝ Πατρών)
- Πανεπιστήμια (1. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2. ΤΕΙ Πατρών, 3. Πανεπιστήμιο Πατρών)
- Στάδια (1. Παμπελοποννησιακό Στάδιο, 2. Εθνικό Στάδιο Πατρών)
- Μουσεία (1. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, **2. Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών**)
- Εκκλησίες - Κοιμητήρια (1. Καθεδρικός Ναός Αγ. Ανδρέα, 2. Ναός Παντοκράτορα)

εικ. Β15: Τοπόσημα της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

1.2_Κύριες Χρήσεις γης της πόλης^{Δ9}

Στο διπλανό χάρτη (εικ. Β16), διακρίνονται οι πιο σημαντικές περιοχές ειδικής προστασίας της πόλης:

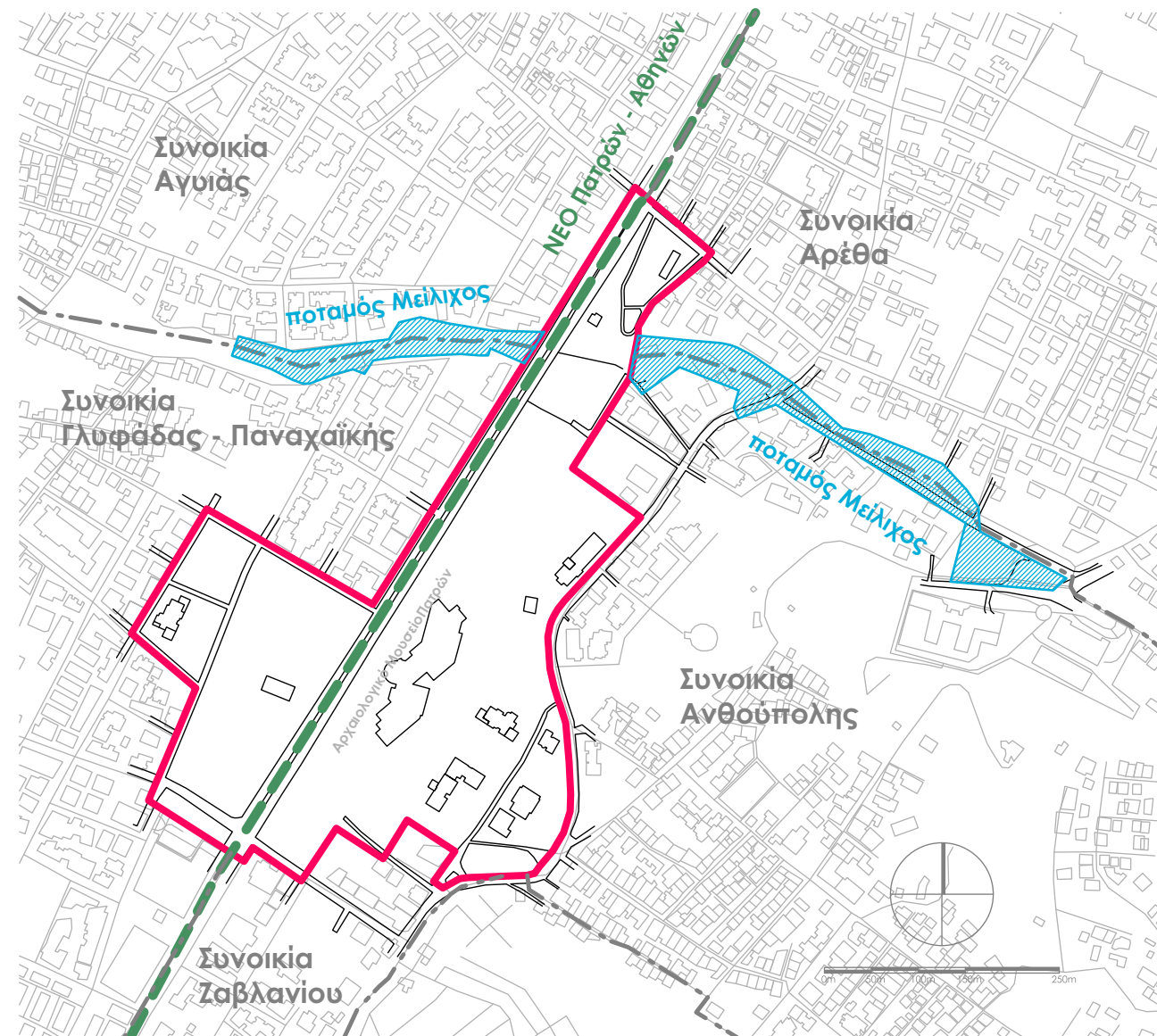
- Χλωρίδα (1. Περιοχή Δασυλλίου - Βλατερό, 2. Περιοχή Λόφου Διάκου, 3. Περιοχή ανάδειξης θυλάκων - νησίδων πρασίνου που περιβάλλονται από τον αστικό ιστό)
- Υδροτόποι (1. Ρέματα και παραρεμάτιες ζώνες, 2. Έλος Αγυιάς, 3. Εκβολές Χάραδρου)
- Μνημεία (1. Χώρος του Κάστρου, 2. Αρχαιολογικός χώρος, 3. Χώρος Μυκηναϊκού Νεκροραφείου - Βουντένη, 4. Πηγή Ρωμαϊκού Υδραγωγείου, 5. Ρωμαϊκή Γέφυρα, 6. Αρχαίο Ωδείο)

εικ. Β16: Περιοχές ειδικής προστασίας της πόλης της Πάτρας (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

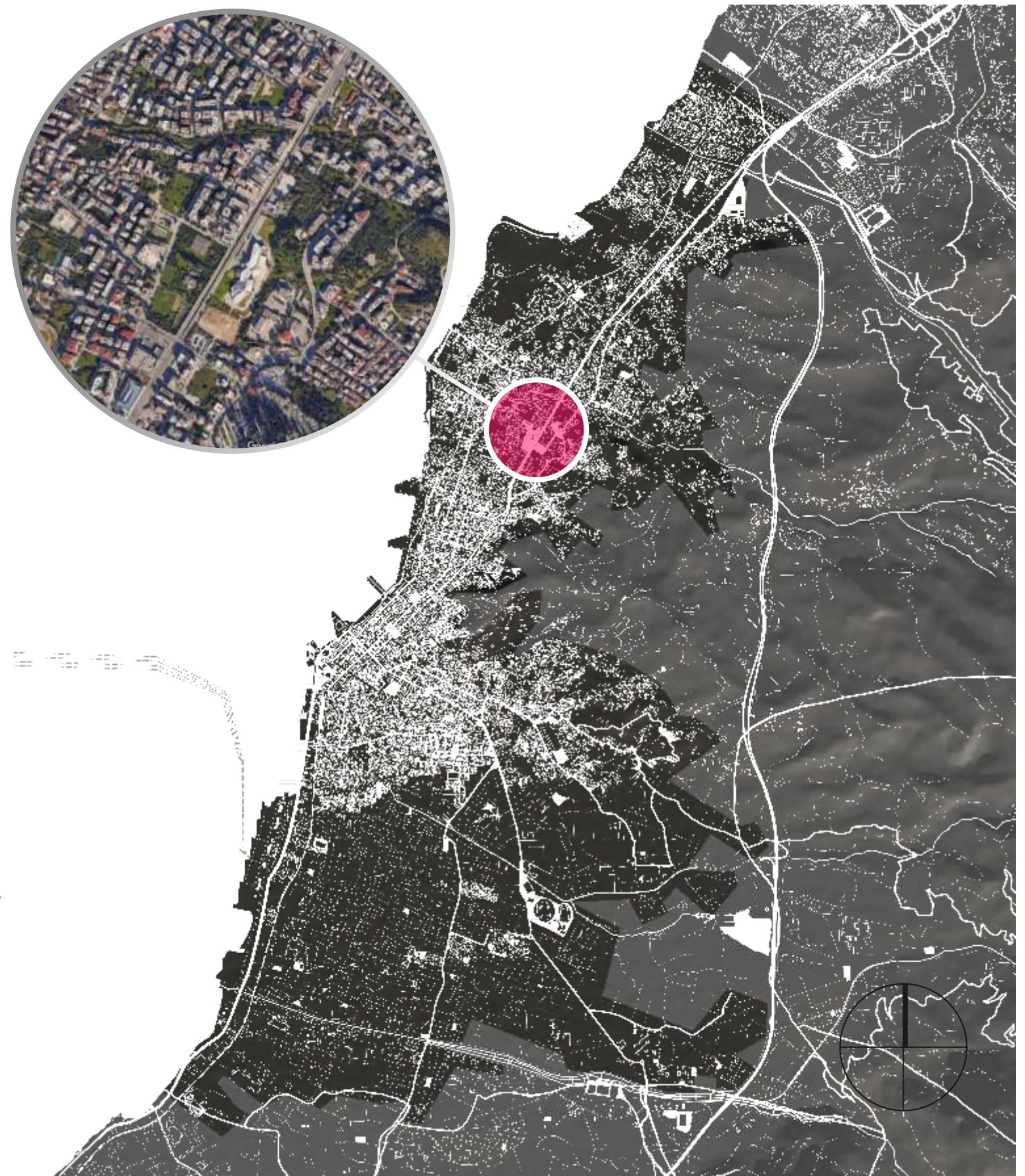
2_Αναγνώριση της περιοχής μελέτης - Γεωγραφική Θέση

Θέση και όρια:

Η περιοχή μελέτης βρίσκεται στη βόρεια είσοδο της πόλης της Πάτρας (εικ. Β17) και καλύπτει μια επιφάνεια περίπου **183 στρεμμάτων**. Καταλαμβάνει μέρος των συνοικιών της Μέσα Αγυιάς, Γλυφάδας-Παναχαϊκής και Ανθούπολης, ενώ οριοθετείται από τις οδούς Αμερικής, Πανεπιστημίου, Αρέθα, Ν.Ε.Ο Πατρών-Αθηνών, Τυρταίου, Σωστράτου, Ανθεμίου, Θερμοπυλών και Αμερικής. Τα δύο βασικά γνωρίσματα της περιοχής μελέτης αναφορικά με τη θέση της είναι πως σε σημαντικό τμήμα της **διχοτομείται από τη Νέα Εθνική Οδό Πατρών-Αθηνών**, ενώ το βόρειο τμήμα της περιοχής οριοθετείται από τον **ποταμό Μείλιχο** (εικ. Β17).

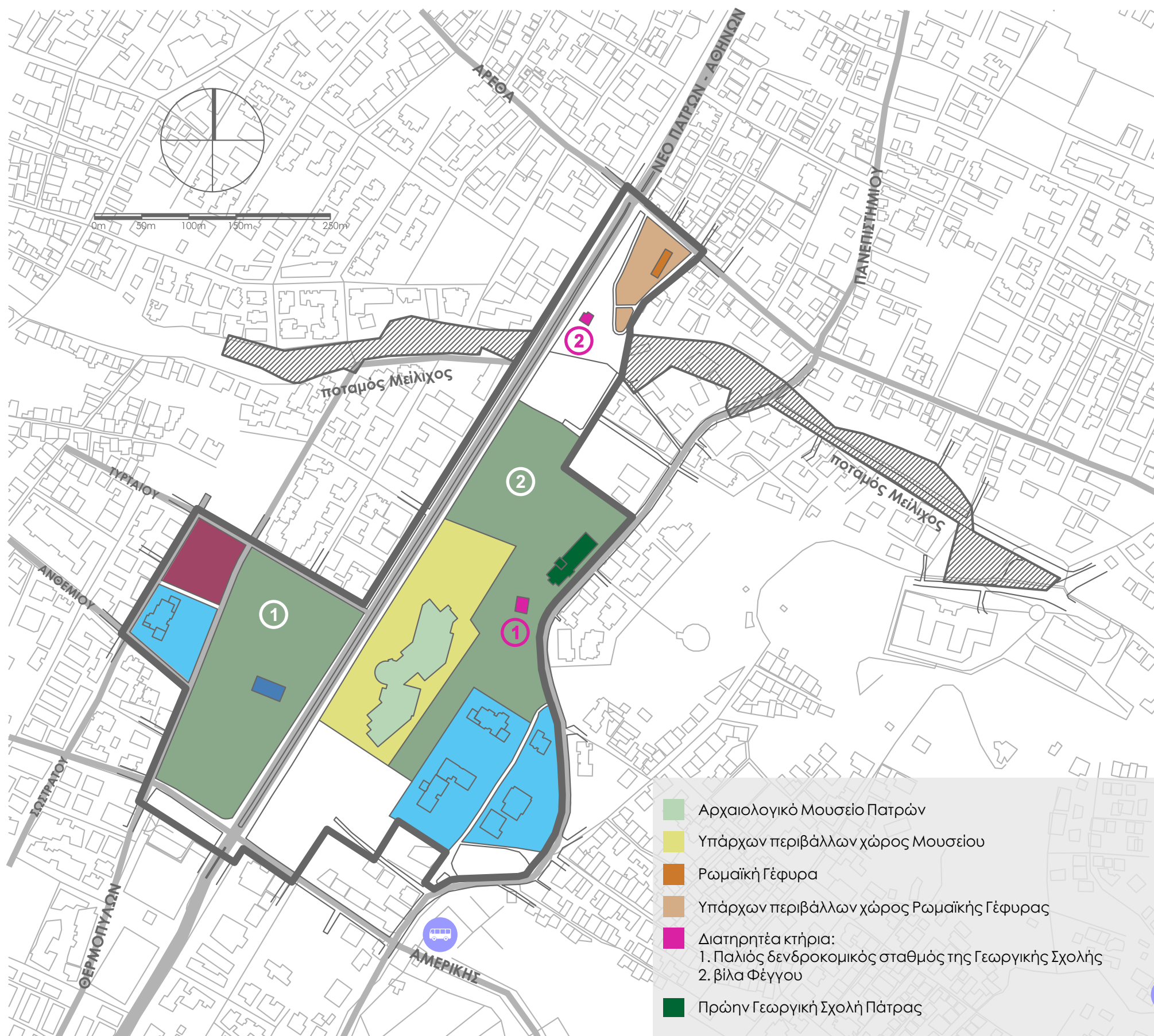

εικ. Β18: Τα όρια της περιοχής μελέτης

εικ. Β17: Η θέση της περιοχής μελέτης (openstreetmaps.org, google maps, επεξεργασία)

2.1_Σημεία ενδιαφέροντος

εικ. Β19: Τα σημεία ενδιαφέροντος της περιοχής μελέτης

Προσβασιμότητα (εικ. Β19):

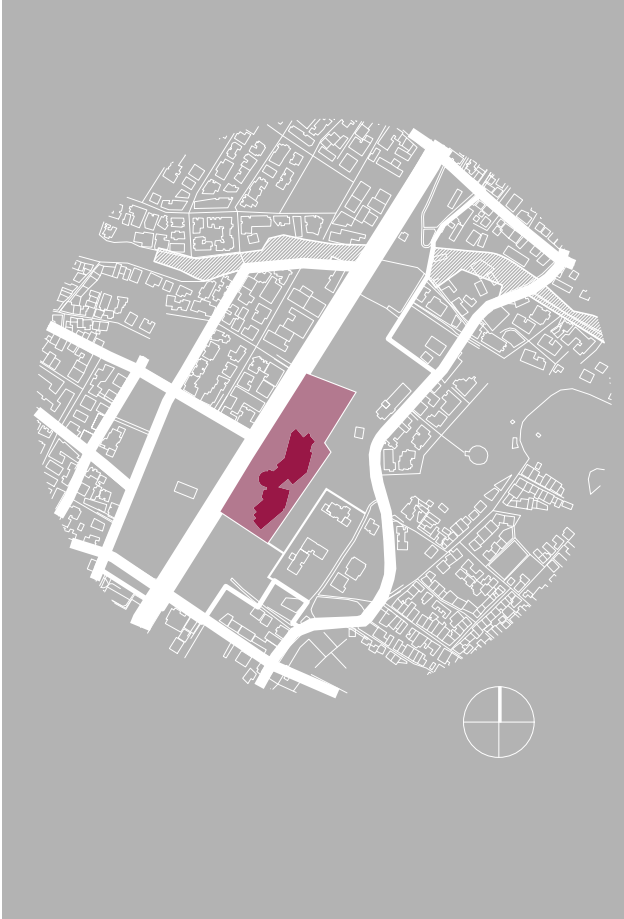
Η απόσταση του Μουσείου από το κέντρο της πόλης ξεπερνάει τα 2χ.μ. Ως εκ τούτου η πρόσβαση των επισκεπτών εξυπηρετείται κυρίως με μεταφορικό μέσον.

Για δημόσια μετακίνηση, ο επισκέπτης που έρχεται από το κέντρο της πόλης, μπορεί να εξυπηρετηθεί από τη γραμμή 6 του Αστικού ΚΤΕΛ Πάτρας κατεβαίνοντας στην στάση επί της **οδού Αμερικής**. Χαρακτηριστικό ωστόσο είναι το γεγονός πως ελάχιστοι κάτοικοι γνωρίζουν ποιά γραμμή ακριβώς εξυπηρετεί τη διαδρομή κέντρο- Αρχαιολογικό Μουσείο.

Ερχόμενος ο επισκέπτης από την πόλη της Πάτρας με ιδιωτικό όχημα, μπορεί εύκολα να προσεγγίσει το Αρχαιολογικό Μουσείο, είτε μέσω της **Ν.Ε.Ο.** είτε από την **οδό Πανεπιστημίου**. Ερχόμενος ο επισκέπτης από Αθήνα-Κόρινθο, θα πρέπει να κάνει παράκαμψη ώστε να βρεθεί στο σωστό ρεύμα της Ν.Ε.Ο. και να εισέλθει στο χώρο του Μουσείου.

2.1_Σημεία ενδιαφέροντος

Το Μουσείο:

εικ. Β20: Άποψη του μουσείου και του περιβάλλοντος χώρου από ψηλά (google maps)

Πρωταγωνιστικό ρόλο στην περιοχή μελέτης παίζει το **Νέο Αρχαιολογικό μουσείο Πατρών** που εγκαινιάστηκε το 2009. Πρόκειται για ένα μοντέρνο, επιβλητικό κτήριο 8000 τ.μ. (εμβαδό δόμησης) ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής (εικ. Β21) που στεγάζει εκθέματα κυρίως από τη Μυκηναϊκή και τη Ρωμαϊκή περίοδο που βρέθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πάτρας θεωρείται από τα πλέον μεγάλα και σημαντικά της Ελλάδας. Φιλοξενεί εκθέματα που ταξινομούνται θεματικά σε τρεις μεγάλες αίθουσες και αφορούν στον ιδιωτικό βίο, στο δημόσιο βίο και στα ταφικά ήθη, έθιμα και αρχιτεκτονική. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να παρατηρήσει τα περίτεχνα ψηφιδωτά που φιλοξενεί το μουσείο, ακολουθώντας την αιωρούμενη μεταλλική διαδρομή η οποία αποτελεί μια από τις βασικές κεντρικές ιδέες του αρχιτέκτονα, καθώς αποτυπώνεται έντονα στις χαράξεις του κτιρίου. Τέλος το Μουσείο φιλοξενεί μια

αίθουσα περιοδικών εκθέσεων, αμφιθέατρο καθώς και άλλους βοηθητικούς χώρους.

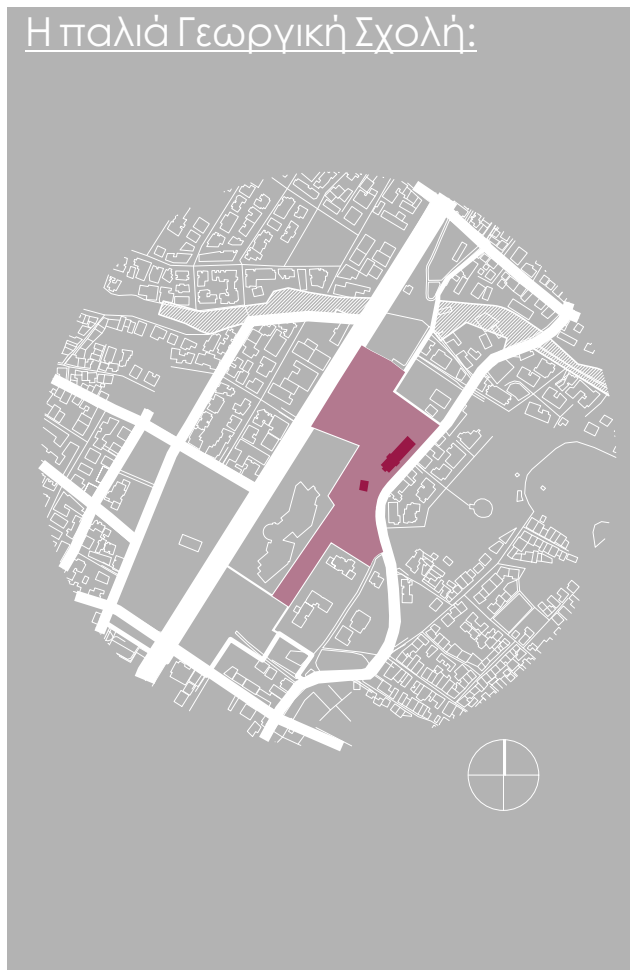
Ο περιβάλλον χώρος του Μουσείου (εικ. Β20) αγγίζει τα 28 στρέμματα και η διαμόρφωσή του είναι ιδιαιτέρως απλή. Στη ΝΔ πλευρά σχηματίζεται μια μεγάλη έκταση χλοοτάπητα σε μια γενναία χάραξη που εκτείνεται παράλληλα με τη ΝΕΟ και τερματίζεται πέριξ του ελλειψοειδούς θόλου και της πισίνας (έκτασης 500 τ.μ.) που τον περιβάλλει. Δίπλα από το θόλο στη δυτική πλέον πλευρά και κεντροβαρικά σε σχέση με το κτήριο, τα μαλακά υλικά έχουν παραχωρήσει τη θέση τους στο τσιμέντο σηματοδοτώντας την κεντρική είσοδο του Μουσείου είτε για πεζούς είτε για οχήματα. Ακολουθεί ένας κυκλικός κόμβος με μια φυτεμένη ελιά που ικανοποιεί την κίνηση των οχημάτων σε περίπτωση στάσης ή στάθμευσης. Η διαμόρφωση ολοκληρώνεται στα βόρεια με ένα υπαίθριο parking επισκεπτών (ΒΔ) και μια μεγάλη έκταση χλοοτάπητα (ΒΑ). Η νότια και ανατολική πλευρά του περιβάλλοντα χώρου εξυπηρετεί τις ανάγκες του Μουσείου και δεν είναι προσβάσιμη στο κοινό.

εικ. Β21: Εξωτερική άποψη της δυτικής πλευράς του Μουσείου και της Ν.Ε.Ο. (<https://bit.ly/33NveC9>)

2.1_Σημεία ενδιαφέροντος

Η παλιά Γεωργική Σχολή:

εικ. B22: Ο παλιός δενδροκομικός σταθμός της Γεωργικής Σχολής πριν μερικά χρόνια

εικ. B23: Η πρώην Γεωργική Σχολή Πάτρας

Η **πρώην Γεωργική Σχολή της Πάτρας** ή Πρακτικό Γεωργικό Σχολείο Πατρών (εικ. B23), είναι ένα συγκρότημα κτιρίων επιφανείας 1970 τ.μ., η κατασκευή των οποίων χρονολογείται από το 1928, σε ακίνητο συνολικής έκτασης 5.000 τ.μ, όπου σήμερα στεγάζονται οι υπηρεσίες της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής ΠΕ Αχαΐας, ενώ καλύπτουν και τις ανάγκες κατάρτισης αγροτών.

Το κτίσμα ωστόσο που έχει ακόμα μεγαλύτερο αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον, είναι ο **παλιός Δενδροκομικός Σταθμός** (εικ. B22) της Γεωργικής Σχολής. Πρόκειται για ένα κτίσμα του 1890 που έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο αν και ετοιμόρροπο (ΦΕΚ 342/Β'/1984). Είναι διώροφο, λιθόκτιστο με ξύλινη κεραμοσκεπή στέγη με επικάλυψη από βυζαντινά κεραμίδια.

Ο **περιβάλλον χώρος** των παραπάνω κτιρίων που καλύπτει μια έκταση από την οδό Αμερικής και το οικόπεδο - parking της ΕΛΑΣ έως και τη ρωμαϊκή γέφυρα στην οδό Αρέθα και από την Πανεπιστημίου έως την ΝΕΟ Πατρών - Αθηνών, έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός. Απαρτίζεται από έναν κήπο που αποτελεί αξιόλογο δείγμα διαμόρφωσης εξωτερικού χώρου στην Ελλάδα του 19ου αιώνα και δασύλλο από αιωνόβια δέντρα (εικ B24,25).

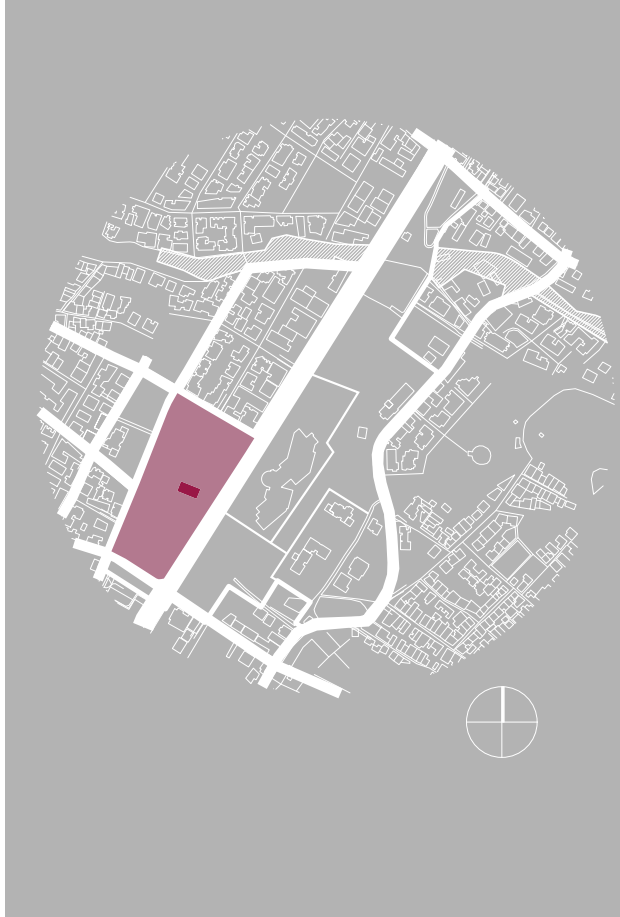
εικ. B24: Εξωτερική άποψη του παλιού δενδροκομικού σταθμού σήμερα

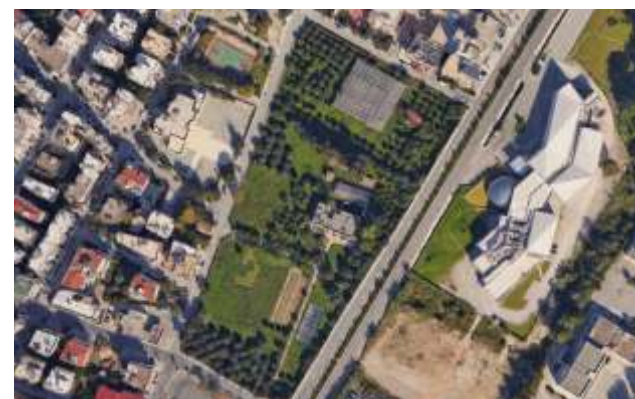
εικ. B25: Ο περιβάλλον χώρος του δενδροκομικού σταθμού σήμερα

2.1_Σημεία ενδιαφέροντος

Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας:

εικ. B26: Το Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας

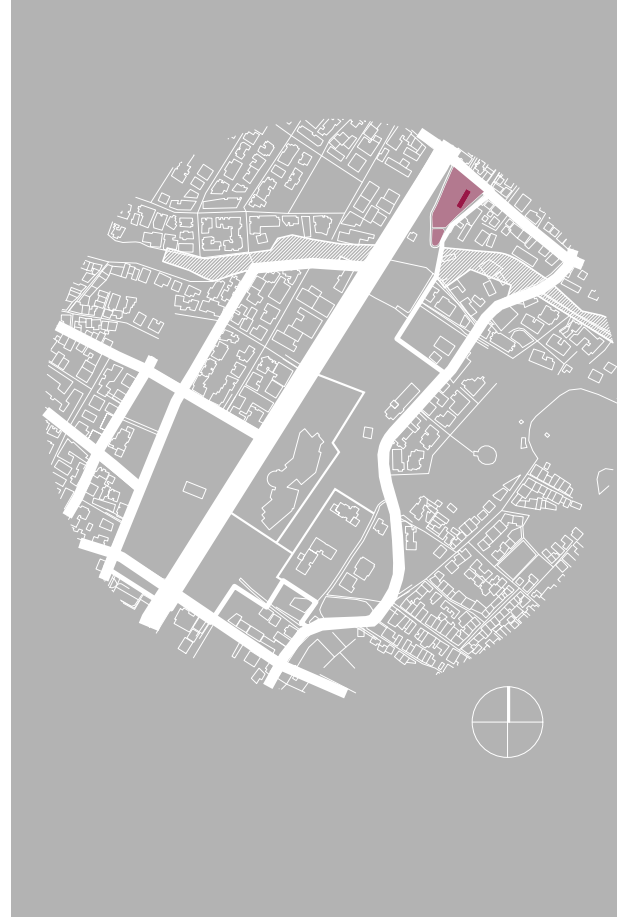

εικ. B27: Άποψη του Ινστιτούτου και του περιβάλλοντος χώρου από ψηλά (google maps)

Το Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πατρών (εικ. B26), ιδρύθηκε ως Φυτοπαθολογικός Σταθμός με βασιλικό διάταγμα του 1923 «Περί καθορισμού εδρών φυτοπαθολογικών σταθμών».

Ως τμήμα Φυτοπροστασίας συνεργάζεται με ακαδημαϊκούς και διοικητικούς φορείς, με στόχο τη μελέτη παθογόνων και εχθρών των οικονομικά σημαντικών καλλιεργειών του ηπειρωτικού τμήματος της νότιας Ελλάδας και των Ιόνιων νησιών, ενώ παράλληλα, παρέχει καθοδήγηση για θέματα φυτοπροστασίας τόσο σε μεμονωμένους παραγωγούς όσο και σε ομάδες παραγωγών, αλλά και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον γεωργικό τμήμα του πρωτογενούς τομέα. Βρίσκεται σε περιφραγμένο χώρο περίπου 28 στρεμμάτων με καλλιέργειες, θερμοκήπια και ενδιαφέρουσες φυτεύσεις (εικ B27).^{Δ10}

Ρωμαϊκή Γέφυρα:

εικ. B28: Η Ρωμαϊκή Γέφυρα

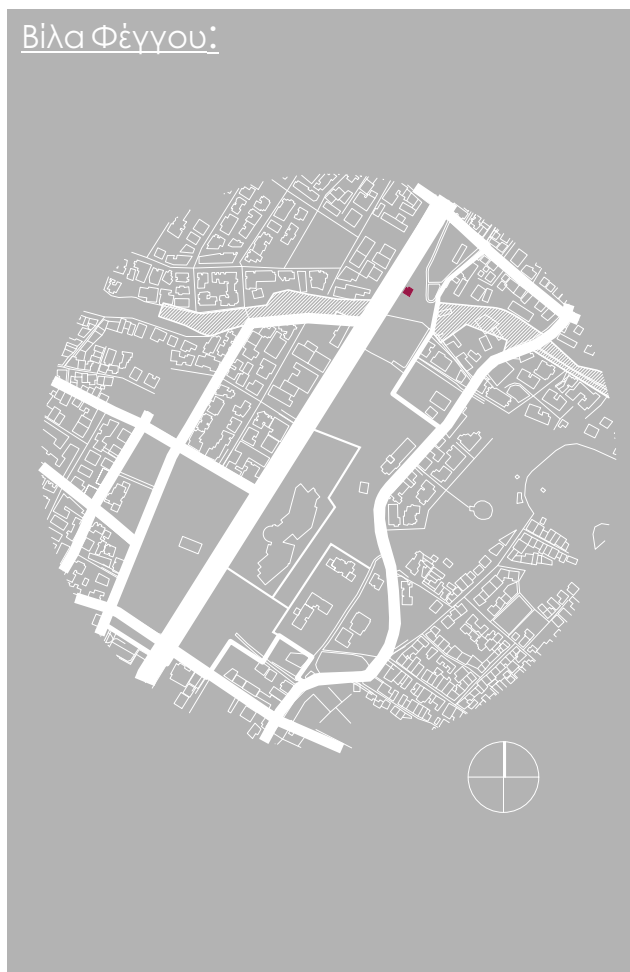
εικ. B29: Άποψη της Γέφυρας και του περιβάλλοντος χώρου από ψηλά (google maps)

Η Ρωμαϊκή Γέφυρα (εικ. B28, 29) είναι ένα μνημείο των ρωμαϊκών χρόνων. Αποτελείται από συγκρότημα δύο γεφυρών, μία μονότοξη και μία νεότερη δίτοξη που θεωρείται η καλύτερα σωζόμενη δίτοξη γέφυρα στην Ελλάδα. Στο σημείο στην αρχαιότητα, περνούσε ποταμός όπου αρχικά πιστευόταν ότι ήταν ο Μείλιχος, νεότερες έρευνες δείχνουν ότι πιθανότερα ήταν ο Καλλίναος όπου σήμερα η κοίτη του περνά 100 μέτρα νοτιότερα. Οι δυο γέφυρες αποτελούσαν τμήμα της *via publica*, του δημοσίου δρόμου που ένωνε την Πάτρα με το Αίγιο.^{Δ11}

Η γέφυρα σήμερα, είναι σκεπασμένη με μια ελαφριά μεταλλική κατασκευή, σε έναν περικλειστο αρχαιολογικό χώρο, επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με την ΕΦΑ Αχαΐας. Βρίσκεται στην είσοδο της πόλης από Αθήνα, στη διασταύρωση των οδών Αρέθα και ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών, λίγα μέτρα πριν το αρχαιολογικό μουσείο της πόλης.

2.1_Σημεία ενδιαφέροντος

Βίλα Φέγγου:

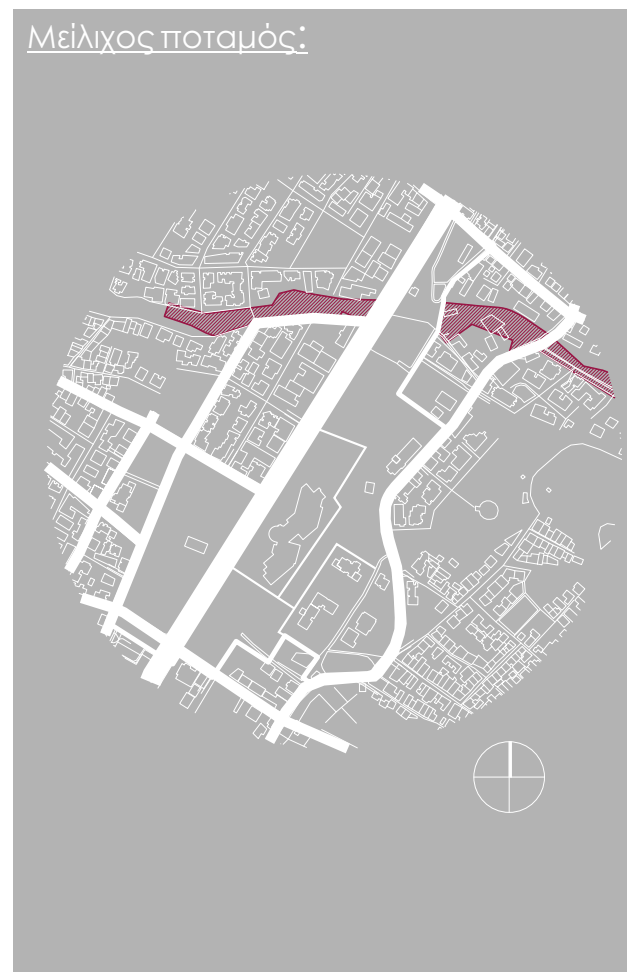

εικ. Β30: Η βίλα Φέγγου

Πρόκειται για ένα επιβλητικό κτήριο (εικ. Β30) το οποίο αποτελεί νεότερο μνημείο. Το ακίνητο είναι ιδιοκτησίας του υπουργείου Πολιτισμού και βρίσκεται στην Πάτρα, επί της οδού ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 58, δίπλα από την Ρωμαϊκή Γέφυρα στο ύψος της οδού Αρέθα.

Οι πρώτες δεκαετίες του 1900 αποτελούν το ζενιθ του νεοκλασικισμού για την Πάτρα όταν και εμφανίζονται τα νέα ρεύματα που πνέουν στην περιοχή, με έντονα μορφολογικά στοιχεία όπως ο «εκλεκτικισμός», προσαρμοσμένα πάντα στην ελληνική και ειδικότερα την επαρχιώτικη μικροκλίμακα. Στην Πάτρα, την εποχή αυτή της άνθησης, ανεγείρονται κτίρια για την αστική τάξη της πόλης από φημισμένους αρχιτέκτονες και εξειδικευμένα συνεργεία που έρχονται από την Ιταλία. Ενα από αυτά ήταν και η διατηρητέα πλέον, **βίλα Φέγγου**.

Μείλιχος ποταμός:

εικ. Β31: Ο Μείλιχος ποταμός

Ο Μείλιχος (εικ. Β31) είναι χείμαρρος που πηγάζει από το βόρειο μέρος του Παναχαικού όρους και εκβάλλει στον Πατραϊκό κόλπο στην περιοχή της Αγυιάς στην Πάτρα. Έχει συνολικό μήκος περίπου 10 χιλιόμετρα και κατά την πορεία του διέρχεται εγγύς της Σκιοέσσας (Βούντενη), από τα Συχαινά και από την βόρεια πλευρά της Πάτρας.

Στα αρχαία χρόνια συναντούσε στο δρόμο του ένα λόφο, όπου ήταν χτισμένος ο ναός της Τρικλαρίας Αρτέμιδος. Το όνομα αυτό σημαίνει πως το ιερό και το τέμενος της θεάς ανήκε και λατρευόταν από τους κατοίκους και των τριών πολισμάτων που συναποτελούσαν την Πάτρα. Οι κάτοικοι ονόμασαν τον ποταμό «Αμείλιχο» που σημαίνει σκληρός. Πολλά χρόνια μετά έδωξαν το στερητικό Α και ο ποταμός ονομάζεται μέχρι τις μέρες μας Μείλιχος. Το τμήμα του χείμαρρου «Μειλίκου», κατάντη της οδού Πανεπιστημίου, έχει οριοθετηθεί με το ΦΕΚ 1277/Δ'/2005 και στα ακάλυπτα τμήματά του αποτελεί μια αξιόλογη παραρεμάτια ζώνη που χρήζει προστασίας.

2.2_Υπάρχον φυτικό υλικό

εικ. Β32: Διάγραμμα φυτικών ομάδων πέριξ της περιοχής μελέτης (openstreetmaps.org, επεξεργασία)

- Αδόμητοι χώροι με άναρχες φυτεύσεις
- Θήλακες πρασίνου - δασίλλυο πέριξ του αστικού ιστού
- Πάρκα - πλατείες - οργανωμένες φυτεύσεις
- Κήπος παλιάς Γεωργικής Σχολής
- Καλλιέργειες Ινστιτούτου
- Παραρεμάτια ζώνη
- Αστική νησίδα

Αναφορικά με το φυτικό υλικό της περιοχής, παρατηρούμε πως εστιάζεται στο **θύλακα πρασίνου ανατολικά της περιοχής μελέτης και στους αδόμητους χώρους του περιαστικού περιβάλλοντος**. Στις ζώνες αυτές συναντάμε κυρίως κυπαρίσσια, πεύκα, ελιές, συκίες, μουριές και αείλανθους (εικ. Β32).

Οι οργανωμένες αστικές φυτεύσεις (σε παρόδιες ζώνες ή νησίδες) παρουσιάζουν εγκατάλειψη και περιορίζονται σε δενδρώδεις ή θαμνώδεις φυτεύσεις με πικροδάφνες, καλαμιές, λαντάνες, βιβούρνα, δάφνες και φρύγανα.

Σε οργανωμένες ζώνες (πάρκα, πλατείες) που δεν εφάπτονται της ΝΕΟ συναντάμε και υψηλότερες φυτεύσεις με δέντρα όπως Πλατάνια, κουτσουπιές, καλλωπιστικές δαμασκηνιές, μουριές, κυπαρίσσια, χαρουπιές, λυγαριές, κισσούς, ιβισκούς σινικούς, βιβούρνα, πυράκανθους, τεύκρια, λαντάνες, φοινικωειδή όπως τσίκας και δράκαινες κ.α.

Ο χώρος του Ινστιτούτου, καλύπτεται από έναν μεγάλο ελαιώνα (στο νότιο και βόρειο τμήμα), ενώ παρεμβάλλονται ζώνες με μεγάλα πεύκα. Περιμετρικά συναντάμε πολλές κουτσουπιές, λιγούστρα, πυράκανθους και κισσούς, ενώ δείγμα σχετικής εγκατάλειψης είναι οι αείλανθοι, βάτοι, καλαμιές κ.α.

Προχωρώντας προς την **παραρεμάτια ζώνη του Μείλιχου** συναντάμε μεγάλους ευκαλύπτους, πλατάνια, αργυροϊτιές, μέλιες, πεύκα, αείλανθους, πικροδάφνες, καλαμιές, λυγαριές, κισσούς κ.α.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει **ο περιβάλλον χώρος της παλιάς Γεωργικής Σχολής** όπου υπάρχουν, μεταξύ άλλων, πανύψηλες ουσισγκτόνιες και αιωνόβιες κουκουναριές.

Ο χώρος του Μουσείου όπως προαναφέρθηκε, περιορίζεται κυρίως σε δύο μεγάλες εκτάσεις χλοοτάπητα, μεμονωμένες φυτεύσεις με ελιές και πεύκα, ενώ στη δυτική πλευρά, παράλληλα με τη ΝΕΟ συναντάμε αραιά φυτεμένους θάμνους από βιβούρνα, λαντάνες και πικροδάφνες.

3_Ο χαρακτήρας της περιοχής - Συμπεράσματα

Ο χαρακτήρας της περιοχής:

Η περιοχή πέριξ του Μουσείου, όντας στις παρυφές μιας συνεχώς αναπτυσσόμενης πόλης, παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και ποικιλομορφία. Σχολικά συγκροτήματα και πολυκατοικίες ή χαμηλά σπίτια, ενσωματωμένα σε ένα ημιαστικό περιβάλλον με ιδιαίτερο ανάγλυφο, πολλούς αδόμητους χώρους, ημιδασώδεις εκτάσεις και μικρά πάρκα αλλά και ταυτόχρονη έντονη εμπορική χρήση κατά μήκος της Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών με αποκορύφωμα το εμπορικό κέντρο νότια της περιοχής μελέτης.

Ταυτόχρονα σε αρκετά σημεία υπάρχουν αδιαμόρφωτοι χώροι που είτε φιλοξενούν παρατημένα αυτοκίνητα, είτε έχουν χρήση parking και άλλοτε λειτουργούν ως υπαίθριες αγορές δομικών υλικών. Παράλληλα, κατά τόπους, παρατηρείται άναρχη δόμηση με κακοσυντηρημένα κτίσματα ή πρόχειρες κατασκευές που όχι μόνο υποβαθμίζουν την αισθητική της περιοχής, αλλά αλλοιώνουν επικίνδυνα το φυσικό τοπίο, όπως στην περίπτωση του ποταμού Μειλίου.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο βρίσκεται σε μια έκταση περίπου 28 στρεμμάτων που όμως πλην του χώρου στάθμευσης και της κύριας εισόδου παραμένει αδιαμόρφωτη. Παράλληλα, το προαναφερθέν περιβάλλον με τα τόσο ετερόκλητα στοιχεία, κάνει το Μουσείο να φαντάζει σχεδόν παράταιρο και απομονωμένο.

Η «πράσινη» έκταση του Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών είναι περικλειστη, ενώ ανατολικά της οριοθετείται από τη Ν.Ε.Ο. αποτρέποντας έτσι τον επισκέπτη να αντιληφθεί και να ενημερωθεί για το τί ακριβώς βρίσκεται εκεί. Η Ρωμαϊκή Γέφυρα Πατρών σχεδόν «ασφυκτιά» στην προσωρινή, δίρριχτη, ελαφριά κατασκευή που την προστατεύει, ενώ ο περιβάλλων χώρος της είναι και αυτός αδιαμόρφωτος, μη δίνοντας έτσι στον επισκέπτη το ερέθισμα να την παρατηρήσει.

Συμπεράσματα:

Βάσει της παραπάνω ανάλυσης, συμπεραίνεται πως η περιοχή δεν έχει δομή ικανή να προσελκύσει εύκολα επισκέπτες. Ο περιαστικός χαρακτήρας της, παρουσιάζει **ασυνέχειες τόσο σε επίπεδο αστικού ιστού, χρήσεων όσο και πράσινων διαδρομών**. Τα σημεία ενδιαφέροντος διακρίνονται από «εσωστρέφεια» και ο χρήστης δεν έχει το κίνητρο να τα επισκεφτεί και να τους δώσει ζωή.

Με αντικειμενικό σκοπό την αναβάθμιση της περιοχής πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών, την αύξηση της εξωστρέφειας και την αναγωγή της σε ζωντανό δημόσιο κύτταρο που θα κοσμήι το βορεινό κατώφλι της πόλης, καθώς και την αξιοποίηση των ενδιαφέροντων στοιχείων που φιλοξενεί, η παρούσα πρόταση έθεσε τους εξής επιμέρους στόχους:

-Ενοποίηση των επιμέρους σημείων ενδιαφέροντος για τη δημιουργία ενός ενιαίου «Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών» με υπερτοπικό, δημόσιο χαρακτήρα.

-Ανάδειξη των σημείων ενδιαφέροντος.

-Επέκταση του δημόσιου χώρου για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στο Πολυθεματικό Πάρκο από πεζούς και οχήματα.

-Επισήμανση της περιοχής με τη χρήση ιδιαίτερων μορφολογικών στοιχείων τα οποία θα λειτουργούν ως τοπόσημα και θα προσελκύουν το ενδιαφέρον των πολιτών.

-Εμπλουτισμός των χρήσεων της περιοχής.

-Εμπλουτισμός και ανάδειξη της χλωρίδας της περιοχής με σκοπό την ποιοτική της αναβάθμιση.

-Αισθητική αναβάθμιση της περιοχής με τρόπο που θα σέβεται τα υπάρχοντα σημαντικά κτίσματα.

εικ. Γ1: Αφαιρετική άποψη της Πλατείας Ρωμαϊκής Γέφυρας και του νέου της στεγάστρου

1_Κεντρική ιδέα - Συνθετικές Αρχές

Οι κεντρικοί άξονες της συνθετικής ιδέας:

Το μέγεθος της έκτασης της περιοχής μελέτης, η ποικιλομορφία των επιμέρους στοιχείων που την απαρτίζουν καθώς και οι πολλαπλοί στόχοι που τέθηκαν προκειμένου να επιτευχθεί η ουσιαστική αναβάθμιση της περιοχής συνθέτουν μια λύση με πολλές επί μέρους προτάσεις που όλες μαζί θα ικανοποιούν τη δημιουργία του **«Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών»**. Οι κεντρικοί άξονες της συνθετικής ιδέας της παρούσας πρότασης είναι:

-**Υπογειοποίηση της Ν.Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών** από το ύψος της οδού Αμερικής έως περίπου το ύψος της οδού Τυρταίου, ώστε ένα τόσο έντονο στοιχείο να μην διακόπτει τη συνοχή του Πάρκου, ιδιαίτερα σε ένα τμήμα όπως αυτό του νοτίου, που θεωρείται το βασικό εισαγωγικό τμήμα για τους επισκέπτες.

-Χάραξη μιας ευανάγνωστης, χαρακτηριστικής **κεντρικής διαδρομής** που θα διατρέχει την περιοχή μελέτης και θα διοχετεύει τους επισκέπτες στα επιμέρους σημεία ενδιαφέροντος.

-Δημιουργία ενός **δικτύου πεζοδρόμων** στα όρια του Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών, που θα το θωρακίζει από την κυκλοφορία των οχημάτων, ενώ θα εισάγει σταδιακά τον επισκέπτη στο Πάρκο απ' όπου και αν αυτός προσέρχεται. Για την υλοποίηση της ιδέας αυτής, απαιτείται η πεζοδρόμηση τμημάτων της οδού Θερμοπυλών και των καθέτων αυτής Ροϊκού και Ανθεμίου, η πεζοδρόμηση τμήματος της οδού Τυρταίου και της καθέτου αυτής Ιπποδάμου, καθώς και τμήματα των οδών Μαρτελάου και Χαρίκλειας. Ταυτόχρονα με κατάλληλο εξοπλισμό και σημάνσεις, θεωρείται σημαντικό, η οδός Αμερικής από το ύψος της Ν.Ε.Ο. έως και την οδό Θερμοπυλών, να μετατραπεί σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας, καθώς θεωρείται ένα τμήμα της περιοχής από όπου θα προσέρχονται οι περισσότεροι πεζοί επισκέπτες.

-Τα **αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία** της πρότασης, όπως η μοντέρνα αισθητική, τα σύγχρονα υλικά, η πλαστικότητα των μορφών και η φιλοσοφία των τριγωνικών πτυχώσεων (εικ. Γ3-8),

αντλούν έμπνευση από την αισθητική του κτηρίου του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών που, άλλωστε, δεσπόζει ως το κεντρικό σημείο αναφοράς για το Πολυθεματικό Πάρκο Πατρών .

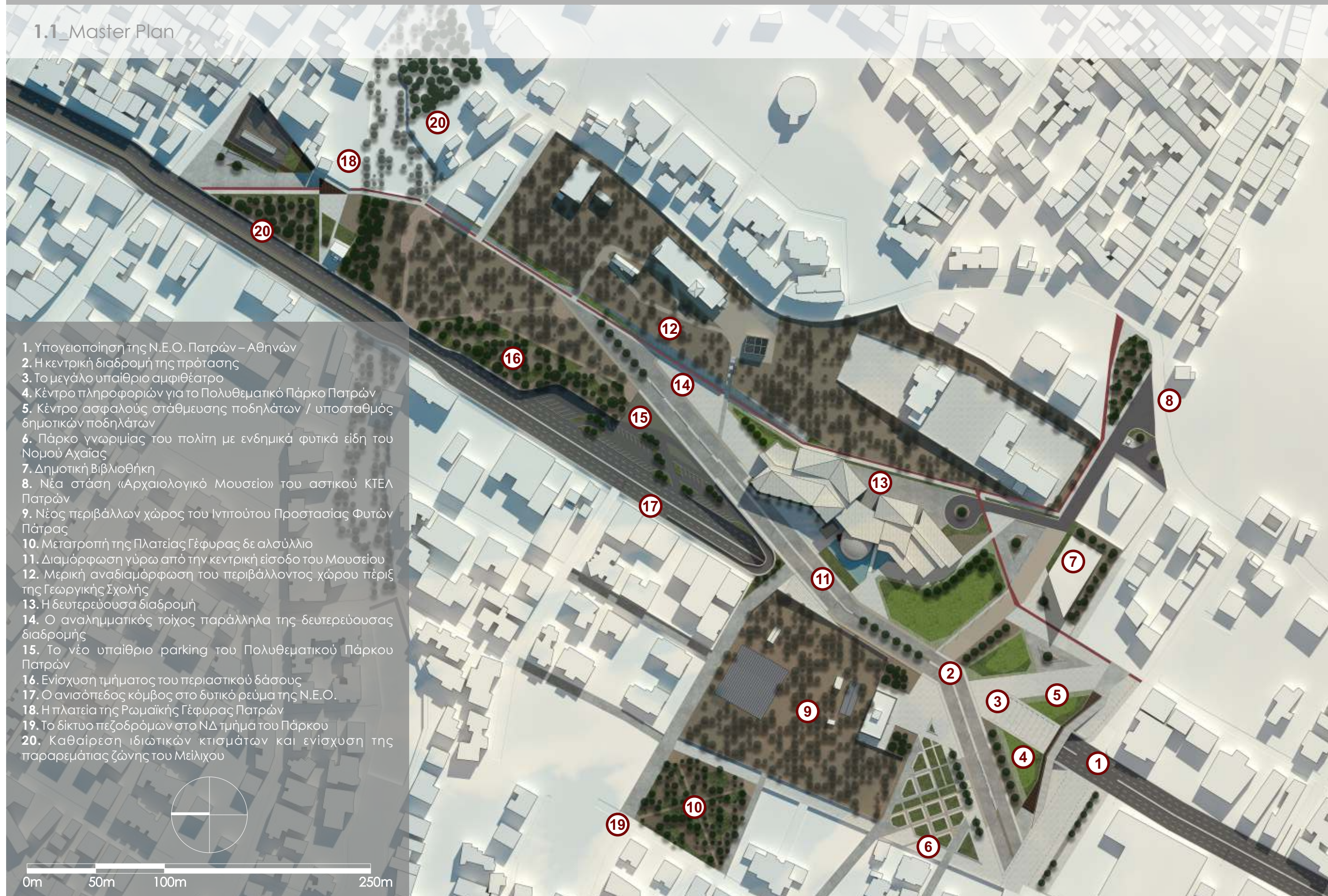
ΕΙΚ. Γ2: Σκαρίφημα της κεντρικής ιδέας

1_Κεντρική ιδέα - Συνθετικές Αρχές

Σχεδιαστικές αναφορές:

1.1_Master Plan

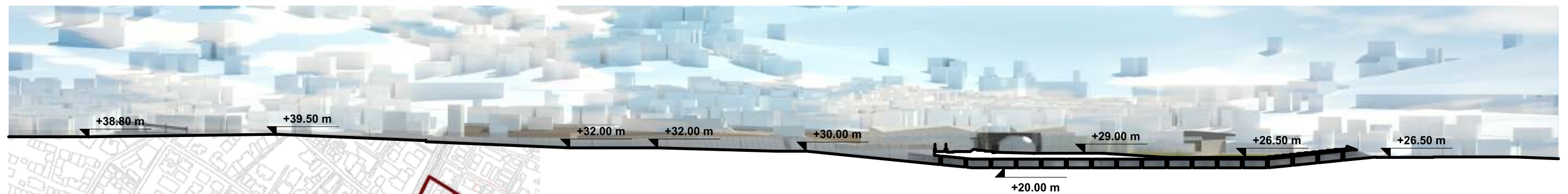

εικ. Γ9: Master Plan της συνολικής πρότασης του Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών

1.2_Τομές

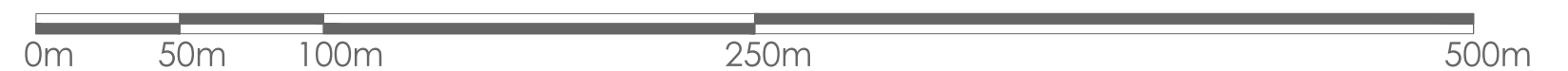
ΤΟΜΗ T1 - T1'

ΤΟΜΗ T2 - T2'

ΤΟΜΗ T3 - T3'

εικ. Γ10: Οι στάθμες στις οποίες εξελίσσεται η διαμόρφωση του Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

1. Υπογειοποίηση της Ν.Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών (εικ. Γ11):

Το γεγονός πως οι περισσότεροι επισκέπτες αναμένεται να προσέλθουν στο Πολυθεματικό Πάρκο από το κέντρο της πόλης της Πάτρας, το πολυσύχναστο εμπορικό κέντρο επί της Ν.Ε.Ο. και της οδού Αμερικής, καθώς και η τοποθεσία του Αρχαιολογικού Μουσείου και του Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών, ορίζουν το νότιο τμήμα της περιοχής μελέτης ως το πλέον σημαντικό αναφορικά με την εισαγωγή των επισκεπτών στο νέο Πάρκο.

Παράλληλα η διχοτόμηση που προκαλεί στην περιοχή μελέτης ένα τόσο πολύβοο και έντονο στοχείο όπως αυτό της Ν.Ε.Ο. οδήγησαν στην πρόταση υπογειοποίησης του αυτοκινητοδρόμου. Η υπογειοποίηση ξεκινά από το ύψος της οδού Αμερικής σε στάθμη +26.5 μ., κατεβαίνει στην κατώτερη στάθμη των +20 μ. και επανέρχεται στο επίπεδο της αρχικής χάραξης του αυτοκινητοδρόμου (στάθμη +30 μ.) στο ύψος του νέου οριοθετημένου υπαίθριου parking του Πάρκου. Το μήκος του υπογειοποιημένου τμήματος του αυτοκινητοδρόμου είναι μόλις 345m. Η κλίσεις εισόδου και εξόδου είναι 10% ώστε να εξασφαλίζεται ελεγχόμενη ταχύτητα από τα διερχόμενα οχήματα.

2. Η κεντρική διαδρομή της πρότασης (εικ. Γ12):

Πρόκειται για την κύρια διαδρομή του Πάρκου, μήκους περίπου 513 μ. και πλάτους περίπου 23 μ. με τεθλασμένη χαρακτηριστική χάραξη. Στόχος της διαδρομής αυτής είναι να διοχετεύει τον επισκέπτη στα επιμέρους σημεία ενδιαφέροντος του Πάρκου προσφέροντάς του παράλληλα την εμπειρία μιας ευχάριστης και όμορφης διαδρομής. Η διαδρομή εξελίσσεται σε τρεις διαφορετικές στάθμες. Στο νότιο μέρος της, η διαδρομή εκκινεί από την οδό Αμερικής και τη στάθμη των +26.5 μ. επίπεδο στο οποίο εξελίσσεται και το μεγαλύτερο μέρος του εισαγωγικού τμήματος στο Πάρκο. Η διαδρομή, με ομαλή κλίση, ανεβαίνει στη στάθμη των +29 μ. όπου δημιουργείται πλάτωμα στο οποίο καταλήγει η εσωτερική αιωρούμενη διαδρομή του Μουσείου. Με εκ νέου, ακόμα πιο ομαλή κλίση η διαδρομή φτάνει στο επίπεδο της κεντρικής εισόδου του Μουσείου (στάθμη +30 μ.), για να καταλήξει στον αναλημματικό πτυχωτό τοίχο και να διασταυρωθεί στην ίδια πάλι στάθμη, με τη δευτερεύουσα διαδρομή που οδηγεί στη Ρωμαϊκή Γέφυρα Πατρών. Η διαδρομή κατα μήκος της θα φιλοξενεί γραμμικές φυτεύσεις υψηλών φυλλοβόλων δέντων, υψηλά φωτιστικά που ενισχύουν τη γραμμικότητα της κίνησης καθώς και χτιστά μινιμαλιστικά καθιστικά από μπετόν.

εικ. Γ11: Αξονομετρική τομή | λεπτομέρεια της υπογειοποιημένης Ν.Ε.Ο. Πατρών - Αθηνών

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

εικ. Γ12: Άποψη της βασικής εισόδου στο πάρκο και της κεντρικής διαδρομής

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

3. Το μεγάλο υπαίθριο αμφιθέατρο (εικ. Γ12, 13):

Η κυκλοφοριακή λειτουργία της οδού Αμερικής κρίθηκε σημαντική καθ' όλο το μήκος της περιοχής μελέτης, έτσι η υπογειοποίηση της Ν.Ε.Ο. θεωρήθηκε θεμιτό να ξεκινά αμέσως βορειότερά της. Παράλληλα, για να εξασφαλιστεί το απαραίτητο καθαρό ύψος του υπογειοποιημένου αυτοκινητοδρόμου (5.5 μ.) που απαιτείται για την ομαλή κυκλοφορία ακόμα και των υψηλότερων βαρέων οχημάτων **δίχως** να δημιουργηθεί ασυνέχεια στο επίπεδο του νότιου τμήματος του Πάρκου, το έδαφος έπρεπε να ανασηκωθεί. Για το λόγο αυτό, δημιουργήθηκε μια μοντέρνα **πτυχωτή κατασκευή, που φιλοξενεί ένα μεγάλο αμφιθέατρο** όπου ο επισκέπτης μπορεί να καθίσει και να παρατηρήσει όλο το εύρος της νέας διαμόρφωσης. Στο νότιο όριο του αμφιθεάτρου, με ξύλινο deck ξεχωρίζει η υπέργεια διάβαση πεζών για την ομαλότερη κίνηση των **πεζών** πάνω από τη Ν.Ε.Ο. Παράλληλα η μορφολογία της κατασκευής αυτής, επισημαίνει την αρχή του Πάρκου λειτουργώντας ως τοπόσημο που «φιλτράρει» τον προσερχόμενο από το κέντρο της πόλης επισκέπτη, δημιουργώντας δύο συγκλίνουσες πορείες που οδηγούν στην κεντρική διαδρομή της πρότασης.

εικ. Γ13: Αποψη της νότιας εισόδου της σήραγγας και του αμφιθεάτρου από την οδό Αμερικής

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

4. Κέντρο πληροφοριών για το Πολυθεματικό Πάρκο Πατρών:

Η προαναφερθείσα πτυχωτή κατασκευή στη νότια είσοδο της σήραγγας, θα στεγάζει ένα κέντρο πληροφοριών με στόχο την ενημέρωση των πολιτών για τις επιμέρους λειτουργίες του Πολυθεματικού Πάρκου καθώς και για τις μόνιμες ή περιοδικές εκδηλώσεις του Δήμου. Το δώμα του χώρου αυτού, είναι φυτεμένο με χαμηλά αγρωστώδη.

5. Κέντρο ασφαλούς στάθμευσης ποδηλάτων / υποσταθμός δημοτικών ποδηλάτων:

Η ίδια κατασκευή θα στεγάζει ακόμα μια λειτουργία. Ένα κέντρο ασφαλούς στάθμευσης των ποδηλάτων των επισκεπτών του χώρου που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν την είσοδό τους στο Πάρκο με αυτά. Παράλληλα, προτείνεται η εγκατάσταση δημοτικών ποδηλάτων προς χρήση για τους επισκέπτες που το επιθυμούν. Προτείνεται ο υποσταθμός αυτός να αποτελεί μέρος ενός συνολικού δικτύου δημοτικών ποδηλατικών σταθμών σε ολόκληρη την πόλη της Πάτρας. Το δώμα του χώρου αυτού, είναι φυτεμένο με χαμηλά αγρωστώδη.

6. Πάρκο γνωριμίας του πολίτη με ενδημικά φυτικά είδη του Νομού Αχαΐας:

Στο νοτιοδυτικό τμήμα της εισαγωγικής πλατείας του Πάρκου και σε νοητή συνέχεια του περιβάλλοντος χώρου του Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών Πάτρας τοποθετείται διαμόρφωση με παρτέρια που θα φιλοξενούν τα σημαντικότερα αρωματικά, ενδημικά φυτικά είδη του Νομού. Πλην μιας σειράς μακρόστενων παρτεριών που ακολουθούν τη δευτερεύουσα διαδρομή του θεματικού αυτού πάρκου που οδηγεί στο νέο προάυλιο χώρο του Ινστιτούτου, τα υπόλοιπα παρτέρια ανασχηκώνονται από το έδαφος εξασφαλίζοντας ένα ανάγλυφο ικανό να λειτουργήσει και ως καθιστικό για τον επισκέπτη.

7. Δημοτική Βιβλιοθήκη:

Όπως υποδεικνύουν και τα σχέδια του αρχιτέκτονα του Αρχαιολογικού Μουσείου, ο χώρος αυτός προβλέπεται για την ανέγερση κτηριακής εγκατάστασης με χρήση Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Στη μελέτη, το οριοθετημένο κτήριο καλύπτει εμβαδό περίπου 1172τ.μ.

8. Νέα στάση «Αρχαιολογικό Μουσείο» του αστικού ΚΤΕΛ Πατρών:

Λίγο βορειότερα από την υπάρχουσα θέση (Πανεπιστημίου και Αμερικής) μεταφέρεται η στάση της γραμμής 6 του αστικού ΚΤΕΛ Πάτρας, στη νησίδα που βρίσκεται επί της οδού Πανεπιστημίου. Αξίζει να αναφερθεί πως η μετατροπή της ονομασίας της στάσης σε «Αρχαιολογικό Μουσείο», θα αναδείξει σημαντικά τη λειτουργία του Μουσείου και θα υποδεικνύει με σαφήνεια στους επίδοξους επισκέπτες ποιό δημόσιο μέσο θα χρησιμοποιήσουν για να επισκεφτούν το Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών. Το πλάτωμα δίπλα στη νησίδα αυτή, σηματοδοτεί την ελγχόμενη είσοδο οχημάτων και την ανατολική είσοδο για πεζούς αλλά και ποδηλάτες καθώς από εκεί εκκινεί η ο ποδηλαρόδρομος του Πάρκου που διατρέχει όλη τη δευτερεύουσα πορεία της λύσης. Τέλος, στη νησίδα αυτή ενσωματώνεται ένα αλσύλλιο.

9. Νέος περιβάλλων χώρος του Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών Πάτρας:

Τα θερμοκήπια και οι καλλιέργειες του Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών Πάτρας παραμένουν προστατευμένα και ο χρήστης δεν έχει άμεση πρόσβαση. Παράλληλα, η είσοδος στην έκταση των καλλιεργειών, «φιλτράρεται» από το ίδιο το κεντρικό κτήριο του Ινστιτούτου, το οποίο πλέον, βρίσκεται σε κοινή θέα.

10. Μετατροπή της Πλατείας Γέφυρας σε αλσύλλιο:

Στόχος, η αποκατάσταση του πρασίνου που μειώθηκε λόγω της ανάπλασης του νοτίου μέρους της περιοχής μελέτης καθώς και η ενοποίηση των χώρων πρασίνου με τις όμορες περιοχές.

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

11. Διαμόρφωση γύρω από την κεντρική είσοδο του Μουσείου (εικ. Γ14) :

Η πεζοδρομημένη πλέον οδός Τυρταίου, συναντά την κεντρική διαδρομή της πρότασης ακριβώς στο ύψος της κεντρικής εισόδου του Αρχαιολογικού Μουσείου (στάθμη +30 μ.). Απέναντι από την είσοδο, υπάρχει ακόμη ένα αμφιθέατρο / χώρος στάσης και συνάντησης με πτυχωτή μορφολογία και αναβαθμίδες. Εκεί έχει τη δυνατότητα ο επισκέπτης να παρατηρεί τόσο την κίνηση στο Μουσείο, όσο και την κίνηση στον αυτοκινητόδρομο. Στο σημείο αυτό, η γραμμικές φυτεύσεις διακόπτονται ώστε να «ανοίξει» η είσοδος, ενώ περιμετρικά των ορίων του κτηρίου, δημιουργείται διακριτικό παρτέρι για τη φύτευση ελιών που θα έχουν ως φόντο το όμορφο επίχρισμα της βοριοδυτικής όψης του Μουσείου.

εικ. Γ14: Άποψη της διαμόρφωσης πέριξ της κεντρικής εισόδου του Μουσείου

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

12. Μερική αναδιαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου πέριξ της Γεωργικής Σχολής:

Ανάδειξη του περιβάλλοντος χώρου πέριξ της Γεωργικής Σχολής και των περιφερειακών της κτηρίων μέσω της σύνδεσής τους με την κεντρική διαδρομή του Πάρκου σε δύο σημεία. Πρόκειται για καμπυλόγραμμες διαδρομές από πατητό χώμα και σκαλοπάτια που θα προσαρμόζονται και θα σέβονται τόσο τη φυσική βλάστηση, όσο και την υπάρχουσα, όμορφη διαμόρφωση του χώρου πέριξ του παλιού δενδροκιμικού σταθμού της Γεωργικής Σχολής Πατρών.

Η δασική έκταση πέριξ της Γεωργικής Σχολής, των σχολικών εγκαταστάσεων ΝΑ της περιοχής μελέτης, καθώς και αυτή του ανατολικού τμήματος της Ν.Ε.Ο. ενισχύεται με νέες φυτεύσεις από υπάρχοντα είδη και απαλλοτρίωση μη σημαντικών κτισμάτων, πλαισιώνοντας έτσι το βόρειο τμήμα της ανάπλασης.

13. Η δευτερεύουσα διαδρομή (εικ. Γ15):

Χαρακτηρίζεται ως δευτερεύουσα καθώς διαφοροποιείται σημαντικά τόσο σε χαρακτήρα όσο και σε πλάτος από την κύρια. Στην πραγματικότητα, δευτερεύον μπορεί να χαρακτηριστεί το τμήμα της που ξεκινά από το νοτιοανατολικό άκρο του Πάρκου και τη Δημοτική Βιβλιοθήκη έως το σημείο που διασταυρώνεται με την κύρια πορεία. Από το σημείο αυτό και έπειτα, είναι η μοναδική διαμορφωμένη διαδρομή, που διασχίζει το Μείλιχο ποταμό και οδηγεί στην Πλατεία της Ρωμαϊκής Γέφυρας και στο βόρειο άκρο του Πάρκου. Η δευτερεύουσα διαδρομή φιλοξενεί σε όλο το μήκος της ποδηλατόδρομο δύο κατευθύνσεων.

Έτσι στο πρώτο μισό της, δίνει ζωή και κίνηση στην «πίσω» πλευρά του Αρχαιολογικού Μουσείου, ενώ στο δεύτερο, μετατρέπεται σε μια ήπια διαδρομή με ουσιαστική σημασία για την πρόταση. Βασικό χαρακτηριστικό της είναι η σύζευξη του αστικού στοιχείου με τα σκληρά υλικά στο έδαφος και τον παράλληλο αναλημματικό τοίχο με τις εκατέρωθεν δασώδεις εκτάσεις σε διαφορετικά επίπεδα.

14. Ο αναλημματικός τοίχος παράλληλα της δευτερεύουσας διαδρομής (εικ. Γ16):

Ο αναλημματικός αυτός τοίχος με την πτυχωτή μορφολογία και τις φυτεύσεις σε επιλεγμένες έδρες της γεωμετρίας του, ξεκινά από το βορειοανατολικό τμήμα του Μουσείου και καταλήγει στον ποταμό Μείλιχο. Η λειτουργία του, είναι να γεφυρώσει την υψομετρική διαφορά κατά μήκος της δευτερεύουσας διαδρομής και της ανατολικής δασώδους πλευράς της περιοχής ανάπλασης.

15. Το νέο υπαίθριο parking του Πολυθεματικού Πάρκου Πατρών (εικ. Γ17):

Το υπάρχον υπαίθριο parking μεταωπίζεται και διευρύνεται, ώστε να καλύψει τις νέες ανάγκες τόσο του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών, όσο και μέρους του Πολυθεματικού Πάρκου. Η λογική της εκατέρωθεν παράλληλης στάθμευσης σε γωνία 45° εξακολουθεί να υφίσταται, ωστόσο έγινε εκ νέου σχεδιασμός ώστε να φτάσει τις 40 θέσεις οχημάτων Ι.Χ. και 6 λεωφορείων.

Η είσοδος για το ρεύμα προς Αθήνα, γίνεται στο ύψος όπου η Ν.Ε.Ο. επανέρχεται στη στάθμη του +30 μ. Η δεξιά λωρίδα του ανατολικού ρεύματος της Ν.Ε.Ο. μετατρέπεται υπογείως σε λωρίδα επιβράδυνσης, ώστε να διευκολύνεται ο οδηγός κατά την είσοδό του στο parking. Για τα οχήματα που έρχονται από το ρεύμα προς Πάτρα, η είσοδος γίνεται νωρίτερα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα για διαφορετικές θέσεις παρκαρίσματος. Τα Ι.Χ. οχήματα σταθμεύουν στη στάθμη του +30 μ., ενώ τα λεωφορεία στη στάθμη του +32 μ. Η κυκλοφορία στο parking έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε με τις κατάλληλες σημάψεις να διαφοροποιείται τόσο η κυκλοφορία όσο και η έξοδος για λεωφορεία και Ι.Χ. οχήματα. Οι διαδρομές του χώρου στάθμευσης, ορίζονται από χαμηλά παρτέρια με φυτεύσεις, ενώ στο τμήμα όπου το parking συναντά την κεντρική πορεία της πρότασης, υπολογίζεται χώρος προσωρινής στάθμευσης και αποβίβασης επισκεπτών.

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

εικ. Γ15: Αποψη της της δευτερεύουσας διαδρομής πίσω από το Μουσείο

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

16. Ενίσχυση τμήματος του περιαστικού δάσους:

Στο τμήμα αυτό της περιαστικής δασώδους έκτασης στο ανατολικό όριο της Ν.Ε.Ο. παρατηρήθηκε η ύπαρξη κτισμάτων που αλλοιώνουν τον χαρακτήρα της περιοχής. Βενζινάδικα, μάντρες ανταλλακτικών, πρόχειρες κατασκευές και κατοικίες, καθαίρονται και δίνουν τη θέση τους σε φυτεύσεις που συμπληρώνουν την ασυνέχεια της δασώδους έκτασης.

Οι φυτεύσεις αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλά δέντρα που θα δημιουργούν ένα φυσικό όριο μεταξύ της Ν.Ε.Ο. και του Πάρκου ενώ θα έχουν χαρακτήρα «μεταβατικής βλάστησης»: νότια αποκαθίσταται ο υπάρχων χαρακτήρας του δάσους (πεύκα, κυπαρίσσια, χαρουπιές κ.α.), ενώ βορειότερα συναντάμε ευκαλύπτους, λεύκες, καρυδιές κ.α. πλησιάζοντας την παραρεμάτια ζώνη του ποταμού Μείλικου.

17. Ο ανισόπεδος κόμβος στο δυτικό ρεύμα της Ν.Ε.Ο. (εικ. Γ18):

Στα πλαίσια της ομαλής πρόσβασης στο Πολυθεματικό Πάρκο, οχημάτων που κατευθύνονται στο ρεύμα Αθηνών προς Πατρών, παραχωρείται τμηματικά μια λωρίδα της Ν.Ε.Ο. η οποία μέσω ανισόπεδου κόμβου καταλήγει στο κεντρικό parking.

εικ. Γ17: Άποψη του νέου υπαίθριου parking

εικ. Γ16: Άποψη της δευτερεύουσας διαδρομής και του αναλημματικού τοίχου

εικ. Γ18: Άποψη του ανισόπεδου κόμβου

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

18. Η πλατεία της Ρωμαϊκής Γέφυρας Πατρών (εικ. Γ19):

Η δευτερεύουσα πορεία του πάρκου καταλήγει στη νέα διαμορφωμένη πλατεία όπου βρίσκεται η Ρωμαϊκή Γέφυρα. Στις χαράξεις της προβλέπεται χώρος πρασίνου με υψηλές φυτεύσεις ως ζώνη προστασίας από τη Ν.Ε.Ο., διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου της διατηρητέας Βίλας Φέγγου, καθώς και πρόταση νέας στέγασης των ρωμαϊκών ευρημάτων με κατασκευή σύγχρονης αισθητικής. Η νέα αυτή στέγαση προτείνεται να αναρτάται με ντίζες από μεταλλικές κολώνες περιμετρικά του ευρήματος ώστε να μην υπάρχουν ξένα δομικά στοιχεία στον αρχαιολογικό χώρο. Τέλος το υλικό της στέγασης προτείνεται να είναι από ανθεκτικά διάφανα πολυκαρμπονικά φύλλα, που θα επιτρέπουν την ευκολότερη παρατήρηση του μνημείου.

1.3_Τα 20 σημεία της πρότασης

19. Το δίκτυο πεζοδρόμων στο ΝΔ τμήμα του Πάρκου (εικ. Γ20):

Για την ορθότερη ενσωμάτωση του Πολυθεματικού Πάρκου στον αστικό ιστό, προτείνεται η πεζοδρόμηση τμήματος οδών στο ΝΔ τμήμα της περιοχής μελέτης, απ' όπου και υπολογίζεται να προσέρχεται το μεγαλύτερο πλήθος των επισκεπτών. Με τη διεύρυνση του χώρου ελεύθερης κίνησης πεζών, εξασφαλίζεται η ομαλότερη πρόσβασιμότητα και ροή των χρηστών στο χώρο. Πιο συγκεκριμένα η ποζοδρόμηση θα έχει δύο διαβαθμίσεις:

Η πρώτη αφορά σε πλήρη απαγόρευση διέλευσης οχημάτων. Τα στοιχεία σχεδιασμού των διαδρομών αυτών θα αντιστοιχούν σε αυτά ενός τυπικού πεζοδρόμου με σκληρά υλικά, αστικό εξοπλισμό και διαδοχικά παρτέρια είτε υψηλών, είτε χαμηλών φυτεύσεων. Οι δρόμοι αυτοί είναι: Ιπποδάμου, Τυρταίου (στο μεγαλύτερο τμήμα της), Θερμοπυλών (στο μεγαλύτερο τμήμα της), η πάροδος μεταξύ της πρώην πλατείας γέφυρας και του 21ου γυμνασίου Πάτρας, Ανθεμίου και Ροϊκού.

Η δεύτερη αφορά σε μετατροπή οδών σε οδών ήπιας κυκλοφορίας. Αυτό επιτυγχάνεται με τη μονοδρόμηση των οδών αυτών, τη μείωση του ωφέλιμου πλάτους οδοστρώματος, την επίστρωση με κυβόλιθους και τη χρήση μειωτών ταχύτητας (σαμαράκια). Οι δρόμοι αυτοί είναι: Αμερικής (από την οδό Θερμοπυλών ως τη Ν.Ε.Ο.), Θερμοπυλών (βορειότερα της οδού Τυρταίου) και μικρού τμήματος της οδού Τυρταίου, ώστε να ικανοποιείται η κυκλοφορία στα περιμετρικά κείμενα οικοδομικά τετράγωνα.

20. Καθαίρεση ιδιωτικών κτισμάτων και ενίσχυση της παραρεμάτιας ζώνης του Μείλιχου:

Στις ζώνες αυτές, καθαίρονται κτίσματα που είτε βρίσκονται στην κοίτη του ποταμού Μείλιχου, είτε πρόσκεινται σε αυτήν και διακόπτουν τη ροή υδάτων ή τη συνέχεια της παραρεμάτιας βλάστησης. Τη θέση τους καταλαμβάνουν νέες φυτεύσεις από υπάρχοντα είδη που ενισχύουν τον παραρεμάτιο χαρακτήρα της υπό προστασία ζώνης.

εικ. Γ20: Οι πεζοδρομήσεις στο ΝΔ τμήμα της διαμόρφωσης

2_Σκληρά υλικά

Τα σκληρά υλικά της διαμόρφωσης, αφορούν είτε στα υλικά των δαπεδοστρώσεων είτε στον αστικό εξοπλισμό που επιλέχτηκε. Το Πάρκο χωρίζεται ουσιαστικά σε **τρεις ενότητες υφών**:

Α. Το κυρίως Πάρκο που καλύπτει τη μεγαλύτερη διαμορφωμένη έκταση της ανάπλασης και περιλαμβάνει τον περιβάλλοντα χώρο του Ινστιτούτου και του Μουσείου, την κύρια και μέρος της δευτερεύουσας διαδρομής καθώς και τα εισαγωγικά πλατώματα στο νότιο τμήμα της ανάπλασης. Στην ενότητα αυτή, τονίζεται η μεγάλη κλίμακα της διαμόρφωσης, με τη χρήση χυτού τσιμέντου (εικ. Γ22). Με τον τρόπο αυτό, εξυπηρετούνται η μορφολογική αίσθηση του πτυχωτού αναγλύφου και ο μινιμαλιστικός χαρακτήρας, που ήταν από τα αισθητικά ζητούμενα της πρότασης. Το χυτό υλικό συναντάται σε διαβαθμίσεις σκουρότητας και αδρανών για την οριοθέτηση ζωνών. Σε δευτερεύουσες ζώνες επιλέχτηκε πατητό χώμα (εικ. Γ25), ενώ περιμετρικά των εκτάσεων με χλοοτάπητα επιλέχθηκαν διάτρητες πλάκες μπετόν (εικ. Γ23) ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλότερη μετάβαση από το τσιμέντο στο φυτικό υλικό. Ξύλινο deck συναντάμε μόνο στην πεζογέφυρα που βρίσκεται πάνω από τη νότια είσοδο της Ν.Ε.Ο.

Β. Το βόρειο τμήμα της ανάπλασης όπου κυριαρχεί το φυσικό περιβάλλον, διατρέχεται από τη δευτερεύουσα διαδρομή από χυτό μπετό, χρωματισμένο στη ζώνη του ποδηλατόδρομου και κορυφώνεται στην πλατεία Ρωμαϊκής Γέφυρας, όπου ξεχωρίζει το νέο στέγαστρο από μέταλλο, γυαλί και ξύλινο deck (εικ. Γ24).

Γ. Το δίκτυο πεζοδρόμων στη ΝΔ πλευρά της ανάπλασης χαρακτηρίζονται από μικρότερη κλίμακα τόσο σε διαστάσεις όσο και σε υφές. Οι διαδρομές αυτές φέρουν δαπεδοστρώσεις από τσιμεντόπλακες και κυβόλιθους (εικ. Γ26, 27), βοτσαλωτά και χυτό μπετό όταν αυτές εφάπτονται με την κυρίως διαμόρφωση κατά περίπτωση. Ο αστικός εξοπλισμός ακολουθεί την ίδια μινιμαλιστική αισθητική με την κυρίως ενότητα, ωστόσο επιλέχθηκε να δημιουργούνται κατά περίπτωση «συστήματα» καθιστικό-φωτιστικό-παρτέρι, δημιουργώντας μικρές «γειτονιές» ως χώρους στάσης.

εικ Γ.21: The Salk Institute, ΗΠΑ (<https://bit.ly/2VJWb5a>)

2.1_Επιφάνειες / Δαπεδοστρώσεις

εικ. Γ22: Χυτό μπετό (<https://bit.ly/3mYidxr>)

εικ. Γ23: Διάτρητο μπετό και χλοοτάπητας (<https://bit.ly/37Aj0hv>)

εικ. Γ24: Ξύλινο deck (<https://bit.ly/3osmvgM>)

εικ. Γ25: Πατητό χώμα (<https://bit.ly/3gfrZAi>)

εικ. Γ26: Κυβόλιθοι (<https://bit.ly/37ASEM9>)

εικ. Γ27: Πλακοστρώσεις (<https://bit.ly/3osnkWU>)

2.2_Εξοπλισμός

εικ. Γ28: Στύλοι φωτισμού (<https://bit.ly/3geYAyl>)

εικ. Γ29: Καθιστικά (<https://bit.ly/33lh31e>, <https://bit.ly/39JKBzm>, <https://bit.ly/37BHbfw>)

εικ. Γ30: Κάδος απορριμάτων (<https://bit.ly/2VG2ln3>)

2.3 Γραμμικά σχέδια με υφές

ΕΙΚ. Γ31: Κάτοψη περιοχής Α

2.3 Γραμμικά σχέδια με υψές

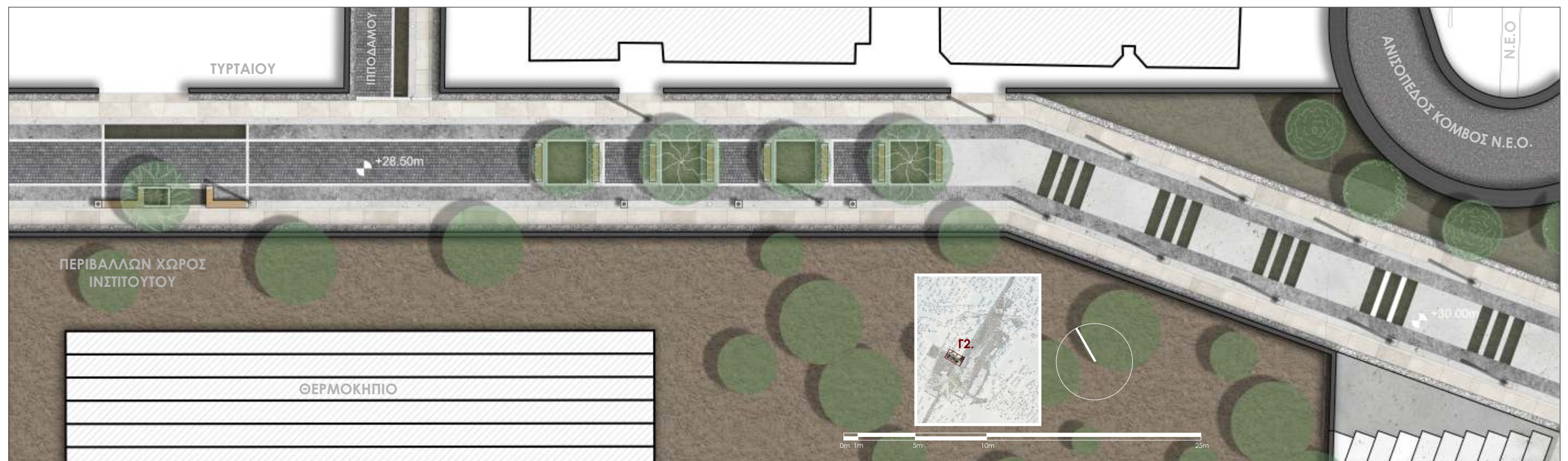

εικ. Γ32: Κάτοψη περιοχής Β

2.3_Γραμμικά σχέδια με υφές

ΚΑΤΟΨΗ Γ1.

ΚΑΤΟΨΗ Γ2.

3_ΦΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η επιλογή του φυτικού υλικού, έγινε με γνώμονα την ενίσχυση της υπάρχουσας χλωρίδας με είδη που είτε συναντάμε στην περιοχή, είτε παρουσιάζουν αντοχή στις παραθαλάσσιες ζώνες, όπως αυτή της πόλης της Πάτρας.

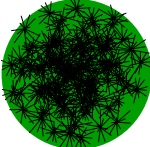
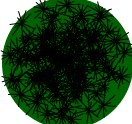
Στις περιοχές Α και Γ, το φυτικό υλικό διαφοροποιείται κατά περιοχές ανάλογα με τις ανάγκες του Πάρκου. Στην κυρίως διαμόρφωση με τα σκληρά υλικά καθώς και στις πεζοδρομήσεις, συναντάμε **δεντροστοιχίες δέντρων** που συνοδεύουν και δίνουν ρυθμό στις έντονες γραμμικές χαράξεις. **Μεγάλες εκτάσεις χλοοτάπητα** σχηματίζονται στις περιοχές που άπτονται του Μουσείου. Ιδιαίτερο χαρακτήρα παρουσιάζουν τα παρτέρια με χαμηλές φυτεύσεις με τη χρήση παρατεταμένων ζωνών **στίπας**. Οι στίπες είτε οριοθετούν τα όρια παρτεριών (αναλημματικός τοίχος) είτε παρεμβάλλονται μεταξύ υψηλών θάμνων και ποών. Στα αλσύλλια και στις δασώδεις εκτάσεις, περιμετρικά χρησιμοποιούνται φυλλοβόλα δέντρα με ενδιαφέρουσες ανθοφορίες και προς το εσωτερικό χρησιμοποιούνται δασικά είδη. Σε σημεία οργανωμένης στάσης γίνεται χρήση κυρίως φυλλοβόλων δέντρων για την ορθότερη βιοκλιματική απόδοση.

Προχωρώντας προς την περιοχή Β και την παραρεμάτια ζώνη, συναντάμε και πιο **«υδροφιλα» είδη**. Στις δασώδεις εκτάσεις της περιοχής που άπτονται της Ν.Ε.Ο. χρησιμοποιούνται δέντρα μεγάλης ανάπτυξης και πυκνή αναρριχώμενη βλάστηση με στόχο τη δημιουργία ενός «φυτικού φίλτρου» προς το Πολυθεματικό Πάρκο. Η παραρεμάτια ζώνη εμπλουτίζεται με θάμνους, αναρριχώμενα είδη και φυλλοβόλα δέντρα που συναντώνται στις παρόχθιες μεσογειακές ζώνες, δημιουργώντας έντονη αντίθεση με τις παρακείμενες χερσαίες δασώδεις εκτάσεις.

εικ. Γ34: Πικροδάφνη (freepik.com)

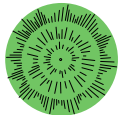
3.1_Προτεινόμενα είδη

Φυτεύσεις σε όλο το εύρος της ανάπλασης			
<u>Αειθαλή δέντρα</u> <i>Ceratonia siliqua</i> Χαρουπιά <i>Acacia farnesiana</i> Ακακία γαζία <i>Acacia cyanophylla</i> Ακακία κυανόφυλλη <i>Olea europea</i> Ελιά <i>Schinus molle</i> Ψευδοπιπεριά <i>Cupressus sempervirens</i> Κοινό κυπαρίσσι <i>Pinus pinea</i> Κουκουναριά <i>Pinus halepensis</i> Κοινό πεύκο <u>Υπάρχοντα δέντρα</u>	<u>Φυλλοβόλα δέντρα</u> <i>Prunus posardii</i> Καλλωπιστική Δαμασκηλιά <i>Morus alba</i> Μουριά λευκή <i>Jacaranda mimosifolia</i> Γιακαράντα <i>Cercis siliquastrum</i> Κουτσουπιά <i>Robinia pseudoacacia</i> Ροβίνια <i>Parkinsonia aculeata</i> Παρκινσόνια <i>Ficus carica</i> Συκιά <i>Albizia julibrissin</i> Ακακία Κων/πόλεως <i>Melia azedarach</i> Μέλια <i>Populus alba</i> Λεύκη αργυρόφυλλη	 <u>Ψηλοί θάμνοι (1.5m<h<3m)</u> <i>Poinciana gilliesii</i> Ποινσιάννα <i>Nerium oleander</i> Πικροδάφνη <i>Laurus nobilis</i> Δάφνη Απόλλωνος <i>Hibiscus rosa-sinensis</i> Ιβίσκος σινικός <i>Metrosideros excelsus</i> Μετροσίδηρος <i>Eleagnus pungens</i> Ελαιαγνος <i>Pittosporum tobira</i> Αγγελικούλα <i>Genista monosperma</i> Εχινόπας <u>Θάμνοι (0.5m<h<1.5m)</u> <i>Viburnum tinus</i> Κοινό βιβούρνο <i>Viburnum lucidum</i> Φωτεινό βιβούρνο <i>Photinia fraseri</i> Φωτίνια <i>Berberis thunbergii</i> Βερβερίδα <i>Lantana camara</i> Λαντάνα <u>Χλοοτάπητας</u> <i>Stipa tenuifolia</i> Στίπα	 <u>Αρωματικοί θάμνοι / φρύγανα</u> <i>Salvia rosmarinus</i> Δενδρολίβανο <i>Origanum vulgare</i> ΡΙγανή <i>Origanum majorana</i> Ματζουράνα <i>Thymus vulgaris</i> Θυμάρι <i>Levantula angustifolia</i> Λεβάντα <i>Santolina chamaecyparissus</i> Λεβαντίνη <i>Teucrium</i> Τεύκριο <i>Cineraria maritima</i> Σινεράρια <u>Αναρριχώμενα</u> <i>Hedera helix</i> Κισσός <i>Parthenocissus quinquefolia</i> Παρθενόκισσος <i>Bougainvillea glabra</i> Βουκαμβίλια <u>Μονοετείς / Πολυετείς πόες με ανθοφορία</u> <i>Gazania hybrida</i> Γκαζάνια <i>Gaillardia amblyodon</i> Γκαϊλάρδια <i>Delosperma cooperi</i> Μεσημβριάνθεμο <i>Verbena hybrida</i> Βερβένα <i>Pelargonium peltatum</i> Μαστιχάκι <i>Dimorphotheca lutea</i> Διμορφοθήκη

3.1_Προτεινόμενα είδη

Φυτεύσεις παραρεμάτιας ζώνης

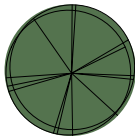
Φυλλοβόλα δέντρα

Salix alba
Ασημοϊτιά

Tamarix parviflora
Αρμυρίκι

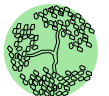
Juglans regia
Καρυδιά βασιλική

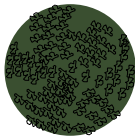
Ulmus minor
Φτελιά / Καραγάτσι

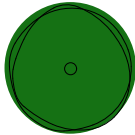
Eucalyptus globulus
Ευκάλυπτος

Fraxinus ornus
Μελιός

Populus nigra
Μαύρη λεύκη

Alnus glutinosa
Σκλήθρο

Platanus orientalis
Πλάτανος

Ψηλοί θάμνοι

Salix purpurea
Κοκκινοϊτιά

Sambucus nigra
Κουφοξυλιά

Vitex agnus-castus
Λυγαριά

Cornus mas
Κρανιά

Αναρριχώμενα / Εδαφοκαλυπτικά

Vitis vinifera sylvestris
Αγριόκλημα

Clematis spp.
Κλιματσίδα

Calystegia spp.
Καληστέγη

Humulus lupulus
Λυκίκος

Cynanchum acutum
Περικοκλάδι

3.2 Διαγράμματα φυτοκάλυψης

εικ. Γ35: Διάγραμμα φυτοκάλυψης περιοχής Α

3.2_Διαγράμματα φυτοκάλυψης

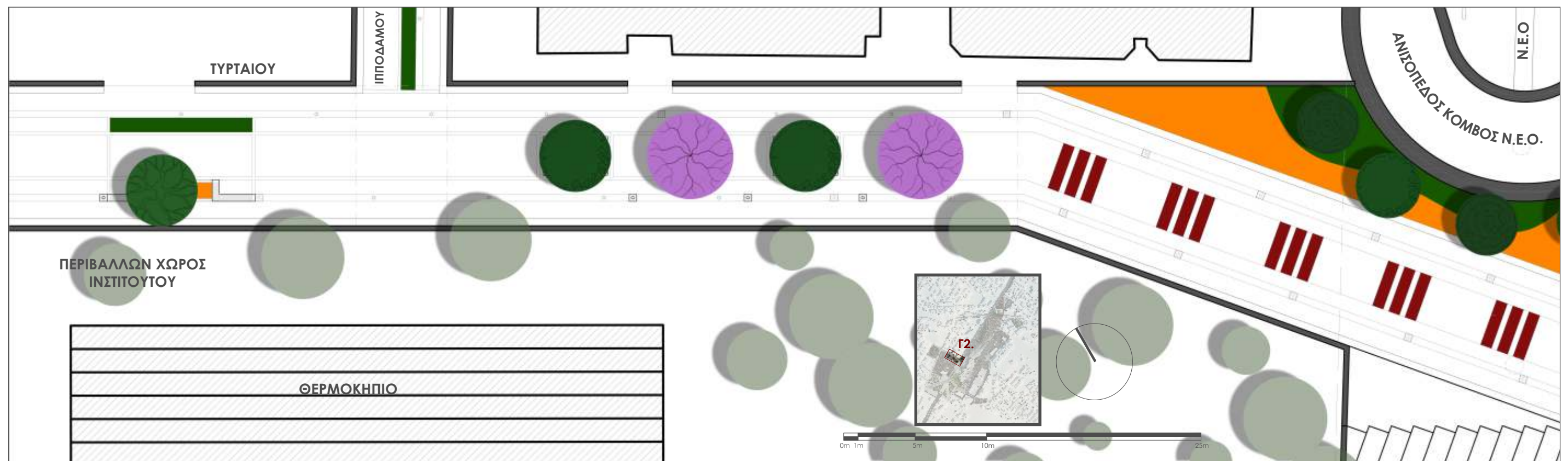

εικ. Γ36: Διάγραμμα φυτοκάλυψης περιοχής Β

3.2_Διαγράμματα φυτοκάλυψης

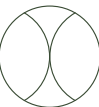
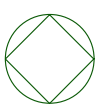
ΚΑΤΟΨΗ Γ1.

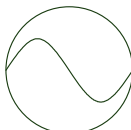
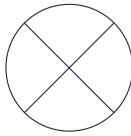
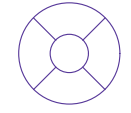
ΚΑΤΟΨΗ Γ2.

3.3_ΦΥΤΟΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Υπόμνημα φυτών

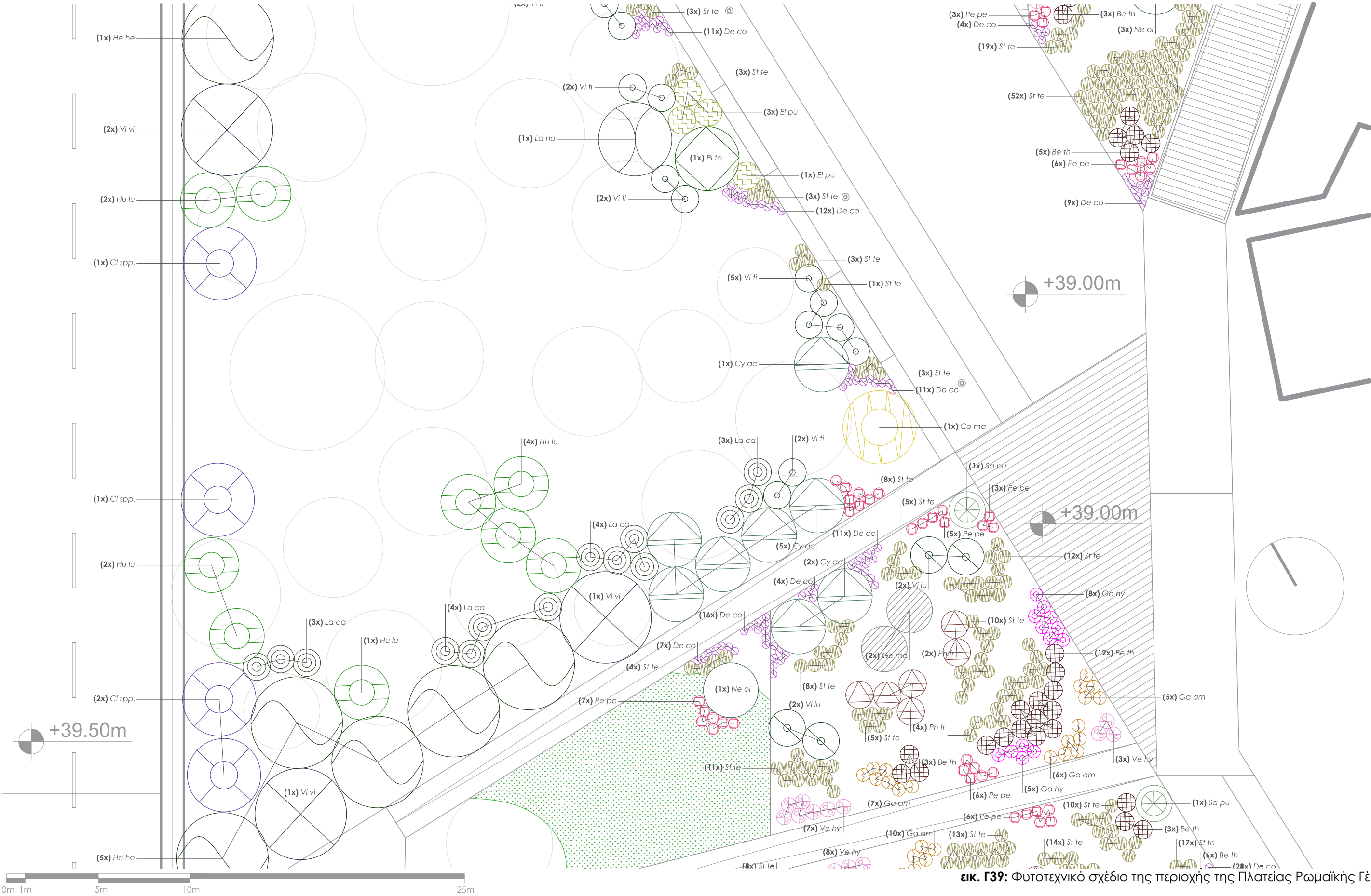
- **Ne ol** Nerium oleander
- **La no** Laurus nobilis
- **Hi ro** Hibiscus rosa-sinensis
- **Pi to** Pitosporum tobira
- **Ge mo** Genista monosperma
- **El pu** Eleagnus pungens
- Χλοοτάπητας

- **Vi ti** Viburnum tinus
- **Vi lu** Viburnum lucidum
- **Ph fr** Photinia fraseri
- **Be th** Berberis thunbergii
- **La ca** Lantana camara
- **Sa pu** Salix purpurea
- **Sa ni** Sambucus ningra
- **Vi ag** Vitus agnus-castus
- **Co ma** Cornus mas

- **He he** Hedera helix
- **Vi vi** Vitus vinifera sylvestris
- **Cl spp.** Clematis spp.
- **Ca spp.** Calystegia spp.
- **Hu lu** Humulus lupulus
- **Cy ac** Cynanchum acutum

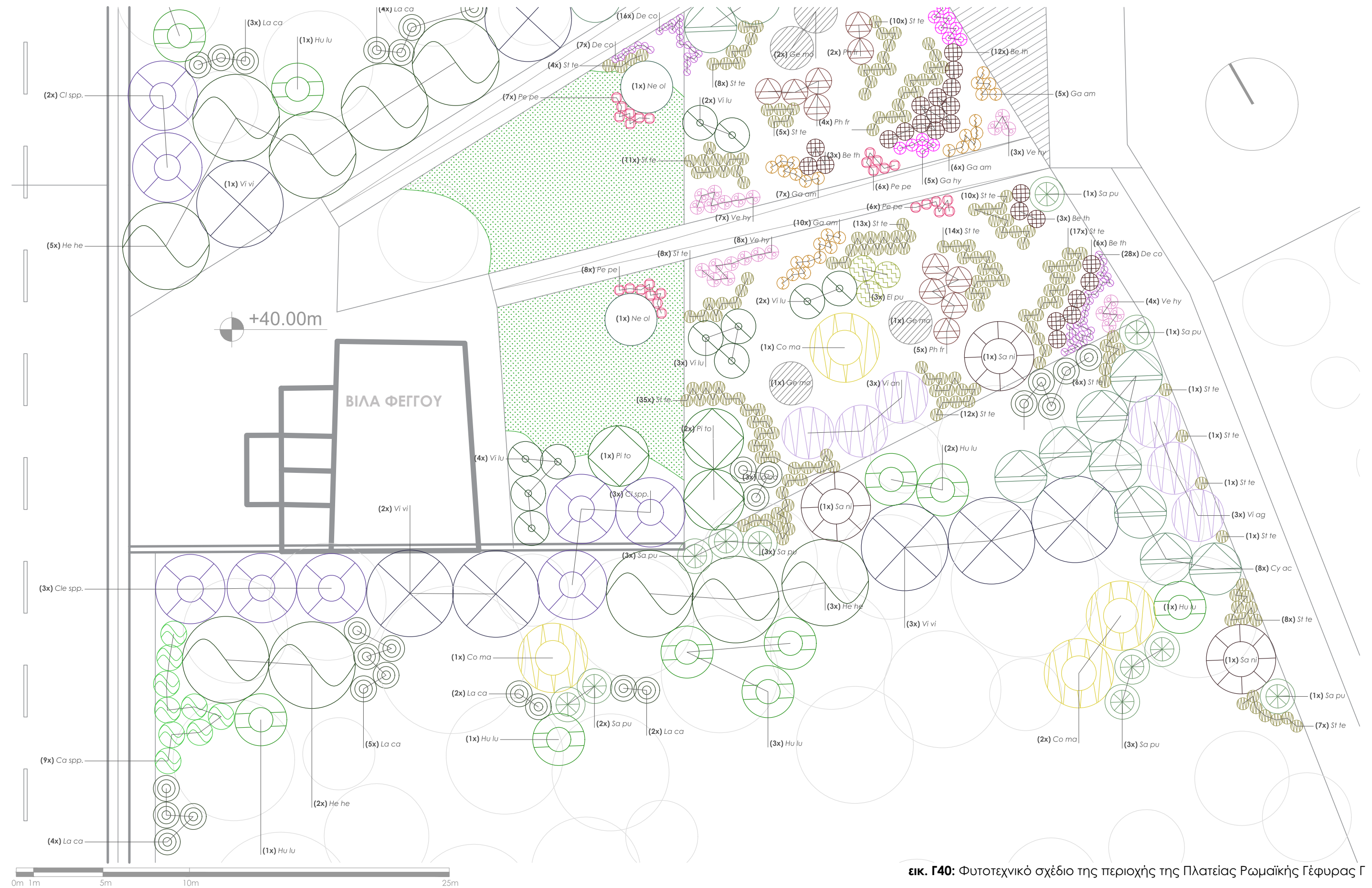
- **St te** Stipa tenuifolia
- **Ga hy** Gazania hybrida
- **Ga am** Gaillardia amblyodon
- **De co** Delosperma cooperi
- **Ve hy** Verbena hybrida
- **Pe pe** Pelargonium peltatum
- **Di lu** Dimorfothea lutea

3.3_ΦΥΤΟΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

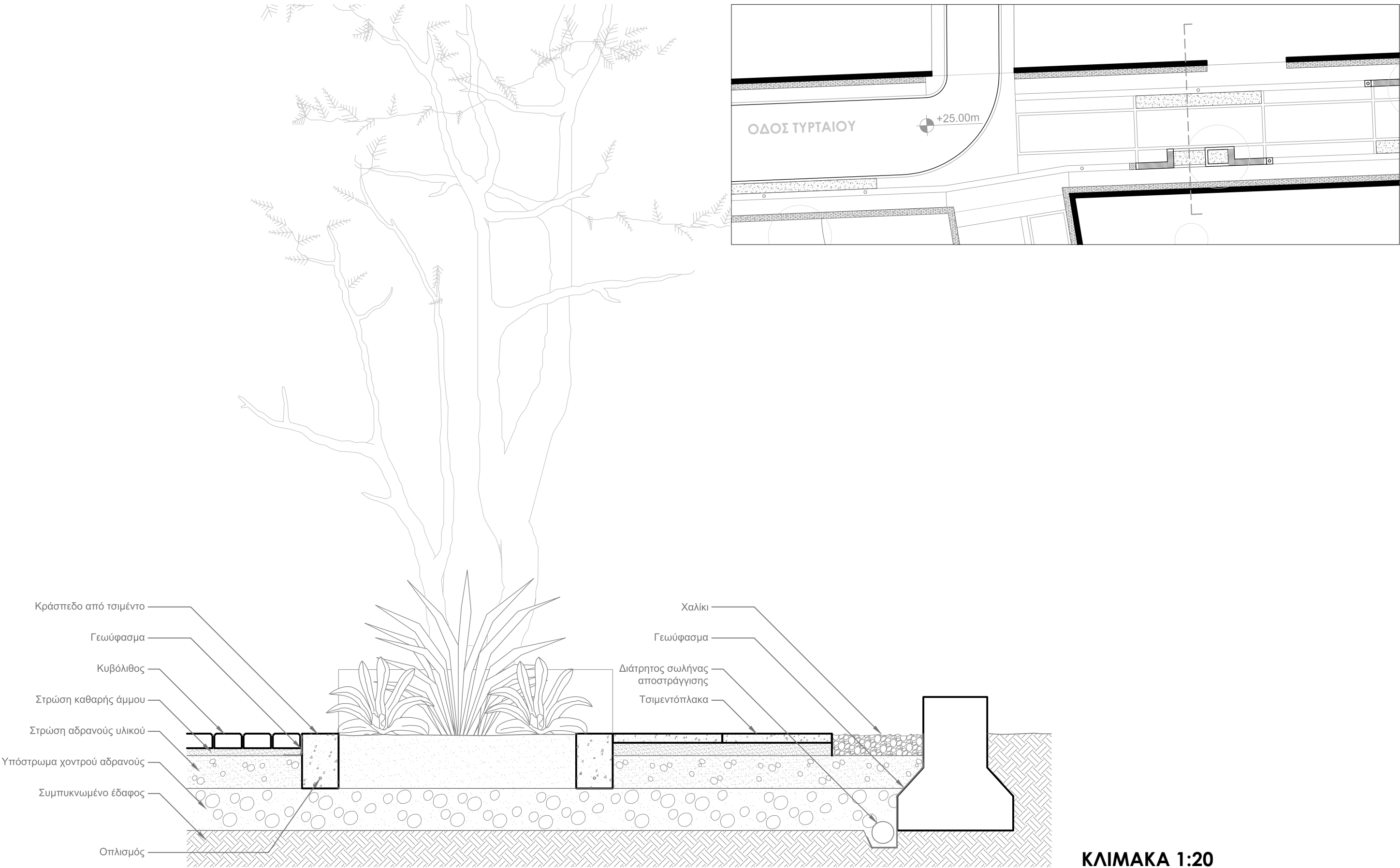

ΕΙΚ. Γ39: Φυτοτεχνικό σχέδιο της περιοχής της Πλατείας Ρωμαϊκής Γέφυρας Β

3.3_ΦΥΤΟΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

3.4_Κατασκευαστική λεπτομέρεια

εικ. Γ40: Κατασκευαστική λεπτομέρεια τμήματος της πεζοδρόμησης της οδού Τυρταίου

Βιβλιογραφία:

Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Desvallées A., Mairesse F. (2010). *Βασικές Έννοιες της Μουσειολογίας*. Παρίσι: Armand Colin. Για την ελληνική γλώσσα ICOM-Ελληνικό Τμήμα, 2014.

Bruno Brulon Soares, Karen Brown, Olga Nazor. (2018). *Defining museums of the 21st century: plural experiences*. Παρίσι: ICOM / ICOFOM.

Σ. Ζόγκαρης, Β. Χατζηρβασάνης, Α.Ν. Οικονόμου, Γ. Χατζηνικολάου, Σ. Γιακουμή, Π. Δημόπουλος. (2007). *Παρόχθιες Ζώνες στην Ελλάδα - Προστατεύοντας τις παραποτάμιες οάσεις ζωής*. ΕΛΚΕΘΕ - Ινστιτούτο Εσωτερικών Υδάτων.

Ψηφιακή Βιβλιογραφία:

Δ1. Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
https://www.ptapde.gr/wp-content/uploads/2019/03/PRESENTATION_4860DG8287.pdf

Δ2. Θεανώ Πασχάλη. (2017). *Το μουσείο ως σύμβολο και σημείο αναφοράς για μια μεσαίου μεγέθους πόλη*.
https://www.citybranding.gr/2017/06/blog-post_8.html

Δ3. Rachel Quednau. (2017). *How to Make Museums an Active Part of Your City*.
<https://www.strongtowns.org/journal/2017/8/22/how-to-make-museums-an-active-part-of-your-city>

Δ4. Δεληγκάρη Ζαχαρένια. (2012). *Πράσινες διαδρομές και ο ρόλος τους στο αστικό περιβάλλον. Κατευθύνσεις στο δήμο Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης*. Αθήνα: Μεταπτυχιακή Μελέτη, Ε.Μ.Π. Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Δ.Π.Μ.Σ. Αρχιτεκτονική - Σχεδιασμός του Χώρου, Κατεύθυνση Πολεοδομία - Χωροταξία

Δ5. Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
<https://www.snfcc.org/kpispn/gnoriste-to-kpispn>

Δ6. Βικιπαίδεια
<https://el.wikipedia.org/wiki/Πάτρα>

Δ7. web-greece.gr
<https://web-greece.gr/destinations/patra-achaia/>

Δ8. Α. Τράμπα. Κατάταξη οδού σε κατηγορία.
<http://archive.eclass.uth.gr>

Δ9. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου -Δυτικής Ελλάδας - Ιονίου. Χάρτης: Πολεοδομική οργάνωση Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πάτρας (Π.Σ.Π.) Συνοικίες - Γειτονιές Κέντρα - Υπερτοπικές χρήσεις Μέσος συντ. δόμησης - Μέση πυκνότητα.
http://www.apd-depin.gov.gr/files/Docs/PDF/Periballon/P3a_10x.pdf

Δ10. Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών.
<http://www.ipsw.gr/tmimata/tmhma-futoprostasias-patra>

Δ11. Βικιπαίδεια
https://el.wikipedia.org/wiki/Ρωμαϊκή_Γέφυρα_Πάτρας

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ
2020